

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

ชนกนันท์ ตาจันทร์ดี

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมษายน 2558

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมษายน 2558

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

ชนกนันท์ ตาจันทร์ดี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธานกรรมการ (รศ.สุรภร วิศิษฎ์สุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ผศ.ดร.วรลักษณ์ หิมะกลั๊ส)

..... กรรมการ (ผศ.ดร.วรลักษณ์ หิมะกลั๊ส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ผศ.ดร.กัญญ์สุดา นิ่มอนุสรณ์กุล)

..... กรรมการ (ผศ.ดร.กัญญ์สุดา นิ่มอนุสรณ์กุล)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2 เมษายน 2558

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลุล่วงด้วยดีได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรลักษณ์ หิมะกลัด ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญ์สุดา นิ่มอนุสรณ์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำแนะนำ และคำปรึกษาที่มีประโยชน์ต่อการศึกษา รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุรภร วิศิษฐ์สุวรรณ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะเศรษฐศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่ให้การดูแล ช่วยเหลือในด้านการศึกษาและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ ที่ได้คำแนะนำและเป็นกำลังใจ และช่วยเหลือด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่งานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจข้อมูล หากมีสิ่งบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยมาเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่องและความผิดพลาดนั้น

ชนกนันท์ ตาจันทร์ดี

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นางสาวชนกนันท์ ตาจันทร์ดี	
ปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผศ.ดร.วรลักษณ์ หิมะกลัด	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	ผศ.ดร.กัญญ์สุดา นิ่มอนุสรณ์กุล	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ตลอดจนวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน แบ่งเป็นนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน และสังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 26 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่พักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า/หอพักเอกชน เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.01-2.50 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำสวน/ทำนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวเท่ากับ 18,082 บาท ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับเท่ากับ 4,258 บาท นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาและไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

ในส่วน of ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคล หากเป็นผู้ที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล(หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะมีต้นทุนโดยเฉลี่ย 177,250.38 บาท โดยเป็นต้นทุนทางตรง จำนวน 101,187.35 บาทต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม

76,063.03 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร สำหรับมหาวิทยาลัยพายัพ จะมีต้นทุนโดยเฉลี่ย 174,856.29 บาท โดยเป็นต้นทุนทางตรง 98,838.82 บาทต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุนทางอ้อม 76,017.47 บาทต่อคนต่อหลักสูตร ด้วยค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่มีโอกาสทางการศึกษาจำกัดต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Factors Influencing on Decision to Apply for the Practical Nursing Certificate Program in Chiang Mai Province

Author Ms. Chanoknun Tachundee

Degree Master of Economics

Advisory Committee Asst. Prof. Dr. Woraluck Himakalasa Advisor
Asst. Prof. Dr. Kunsuda Nimanussornkul Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this study are to study the factors influencing to the decision to study nursing assistant program, and to analyze the personal cost for investment in this program in Chiang mai by 142 people. We divide into 2 parts such as the nursing assistant program students in Chiang mai University 103 people and in Payap University 39 people. The tool for research is questionnaire, and we analyze with descriptive statistics such as frequency, percentage, medium, maximum, and minimum.

The found result is the most students are women. The average age is 26 years old, Their address is in Chiang mai, and they live in rented house, and dormitory. The average grade is in 2.01-2.50. Their parents are agriculturists and farmers. The average family income is 18,082 Baht, and the average income for the students is 4,258 Baht. Most students are not supported scholarship, and do not loan for education. The factors most influencing is personals, products, and information respectively.

By the way, the personal costs of studying are the nursing assistant program (course 1year) of Chiang mai University which is 177,250.38 Baht- direct cost is 101,187.35 Baht per person in a course, indirect cost is 76,063.03 Baht per person in a course. Payap University, the cost is 174,856.29 Baht- direct cost is 98,838.82 Baht per person in a course and indirect cost is 76,017.47

Baht per person in a course. Because of high costs, the universities should provide scholarship in order to make the opportunity to them.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา	4
ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีอุปสงค์	6
แนวคิดส่วนประสมการตลาด	11
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค	13
แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา	27
งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัย	39
งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านทุน	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	44
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	44
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	46
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการศึกษา	50
ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	50
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล	62
ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่	73
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	79
สรุปผลการศึกษา	79
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	85
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	86
เอกสารอ้างอิง	87
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	92
ภาคผนวก ข ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของปัจจัยต่างที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่	97
ภาคผนวก ค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสำหรับบุคคลธรรมดาของ ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ (ข้อมูล ณ ประจําวันที่ 12 ธันวาคม 2557)	104
ประวัติผู้เขียน	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนการใช้บริการ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2553-2555	1
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	50
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ	51
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามภูมิลำเนา	52
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยปัจจุบัน	53
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	54
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง	55
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบันการศึกษา	56
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	57
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากการทำงาน จำแนกตามสถาบันการศึกษา	58
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากผู้ปกครอง จำแนกตามสถาบันการศึกษา	59
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการได้รับ/ไม่ได้รับทุนการศึกษา	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการกู้ยืม/ไม่ได้กู้ยืมเงิน เพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา	61
ตารางที่ 4.13 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม	63
ตารางที่ 4.14 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	64
ตารางที่ 4.15 ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	66
ตารางที่ 4.16 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	68
ตารางที่ 4.17 ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	69
ตารางที่ 4.18 ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	70
ตารางที่ 4.19 ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	71
ตารางที่ 4.20 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	72
ตารางที่ 4.21 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร จำแนกตามสถาบันการศึกษา	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.22 ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร จำแนกตามสถาบันการศึกษา	75
ตารางที่ 4.23 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร	78
ตารางที่ ข-1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	97
ตารางที่ ข-2 ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	98
ตารางที่ ข-3 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	99
ตารางที่ ข-4 ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	100
ตารางที่ ข-5 ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	101
ตารางที่ ข-6 ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	102
ตารางที่ ข-7 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา	107
ตารางที่ ค-1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสำหรับบุคคลธรรมดาของธนาคารพาณิชย์ จดทะเบียนในประเทศไทย ประจำวันที่ 12 ธันวาคม 2557	104

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 จำนวนพยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต่อจำนวนประชากร (คน) และจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2537-2553	2
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)	30
ภาพที่ 2.2 ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)	31
ภาพที่ 3.1 กรอบที่ใช้ในการศึกษา	44

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

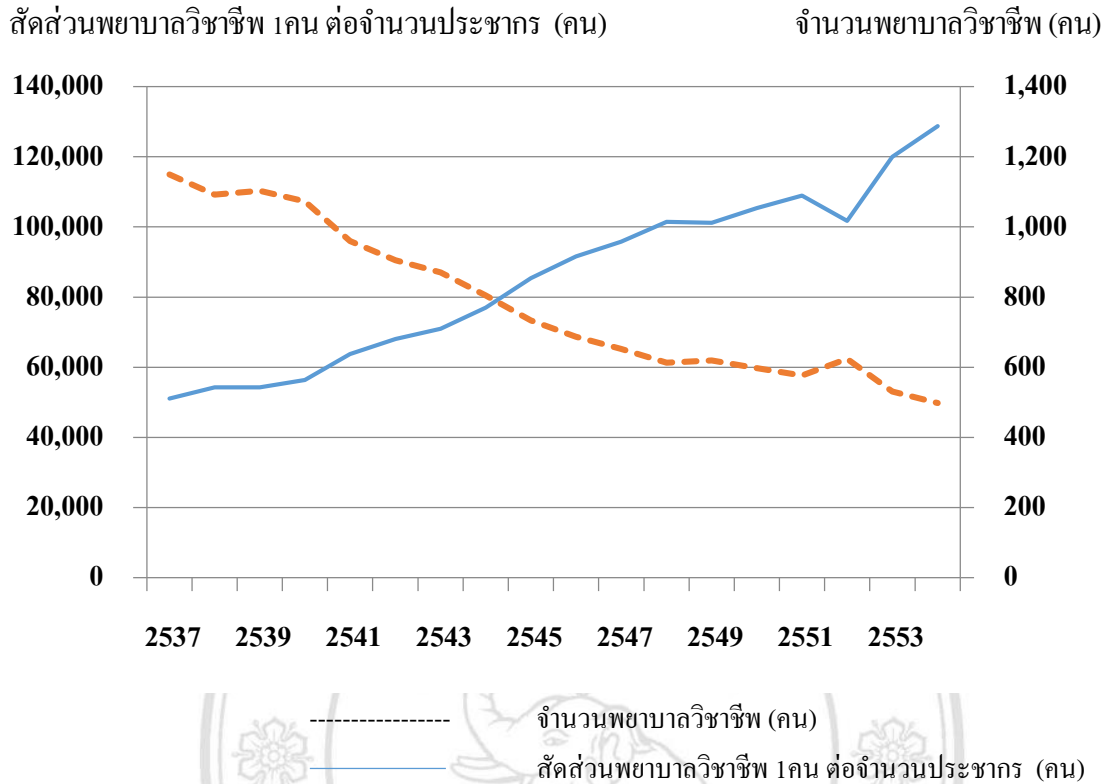
สภาพการณ์ในปัจจุบัน ผู้เจ็บป่วยที่ต้องเข้ารับบริการในโรงพยาบาลมีจำนวนมากขึ้นความต้องการความช่วยเหลือดูแลใน โรงพยาบาลจึงมีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ซึ่งเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบสุขภาพให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง โดยมีรัฐเป็นผู้กำหนดมาตรฐานในการให้บริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันถ้วนหน้า เมื่อมีการปฏิรูประบบบริการสุขภาพทุกระบบย่อย ภายในขอบเขตของการบริการสุขภาพย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยเฉพาะระบบการบริการการพยาบาล ซึ่งเป็นระบบย่อยที่สำคัญ จำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับทิศทางใหม่ เพื่อให้ประชาชนได้รับการที่เสมอภาคเท่าเทียมกันอย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารการพยาบาลจะต้องบริหารจัดการให้มีบุคลากรทางการพยาบาลที่เพียงพอต่อการให้บริการในขณะที่มีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นในแต่ละ โรงพยาบาลทุกระดับ

ตารางที่ 1.1 จำนวนการใช้บริการ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2553-2555

ปีงบประมาณ	คนที่ใช้บริการ		ครั้งที่ใช้บริการ	
	จำนวน	อัตราการเพิ่มขึ้น	จำนวน	อัตราการเพิ่มขึ้น
2553	59,531,221	-	103,582,353	-
2554	87,930,204	0.48	121,372,611	0.17
2555	120,844,976	0.37	210,418,106	0.74

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2556)

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 ถึงปีงบประมาณ 2555 มีประชาชนเข้าใช้บริการ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากจำนวนครั้งที่ประชาชนเข้าใช้บริการ ในปีงบประมาณ 2554 จำนวนทั้งสิ้น 121,372,611 ครั้ง และในปีงบประมาณ 2555 จำนวนทั้งสิ้น 210,418,106 ครั้ง ซึ่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นถึง 0.74 ของปีก่อนหน้า

ภาพที่ 1.1 จำนวนพยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต่อจำนวนประชากร (คน) และจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2537-2553

ที่มา: รายงานทรัพยากรสาธารณสุข (ข้อมูลสำรวจ) สถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

จากภาพที่ 1.1 จะพบว่า ในภาพรวมแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537-2554 พยาบาลวิชาชีพมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีการส่งเสริมให้มีการผลิตพยาบาลเพิ่ม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นนี้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ โดยจะเห็นได้ว่าปีงบประมาณ 2554 อัตรากำลังของบุคลากรพยาบาลของประเทศคือ พยาบาล 1 คน ต่อ ประชากร 498 คน ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วอย่าง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นนั้น สัดส่วนพยาบาล 1 คน ต่อประชากร 200 คน หรือประเทศใกล้เคียง เช่น สิงคโปร์คือ พยาบาล 1 คน ต่อประชากร 250 คน เป็นต้น (เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, 2556)

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนผลิตบุคลากรสาขาการพยาบาลเพิ่ม ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2553-2555 รวมทั้งหมด 8,500 คน เพื่อกระจายไปถึงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ใช้งบประมาณรวม 1,488.7 ล้านบาท ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพระดับปริญญาตรี 4 ปี จำนวน 2,500 คน ใช้งบประมาณ 1,270.3 ล้านบาท และผู้ช่วยพยาบาล หลักสูตร 1 ปี จำนวน 6,000 คน ใช้งบประมาณ 218.4 ล้านบาท

สำหรับในปีงบประมาณ 2553 มีแผนรับเพิ่มพยาบาลวิชาชีพ 500 คน และผู้ช่วยพยาบาล 1,000 คน โดยหากรวมกับการผลิตพยาบาลวิชาชีพในระบบปกติซึ่งผลิตได้ปีละประมาณ 2,500 คน แล้ว ในปี พ.ศ.2557 กระทรวงสาธารณสุขจะมีพยาบาลวิชาชีพจบใหม่และผู้ช่วยพยาบาลเข้าปฏิบัติงานในสถานพยาบาลในสังกัดทั่วประเทศจำนวน 6,000 คน โดยเป็นพยาบาลวิชาชีพ 3,000 คน และผู้ช่วยพยาบาล 3,000 คน (สำนักสารนิเทศ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2553) ขณะเดียวกันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) ในปี 2558 มีการขยายหลักประกันสุขภาพแก่ประชาชนไทย และการขยายบริการสุขภาพเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ ในฐานะศูนย์กลางการบริการการแพทย์ (Medical Hub) ในภูมิภาคเอเชีย ทำให้มีความต้องการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับพยาบาลเป็น 1 ใน 7 แร่งงานฝีมือที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในอาเซียน อาจจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของพยาบาลไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน โดยขณะนี้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีพยาบาลวิชาชีพ 64,655 คน ในขณะที่ความต้องการอยู่ที่ 111,168 คน ยังขาดอีก 46,513 คน ซึ่งต้องมีการเตรียมการรับมือกับปัญหาดังกล่าว (ผู้จัดการออนไลน์, 2556)

จากสภาวะการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพ ที่กล่าวมาข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่สามารถช่วยงานพยาบาลในการให้การช่วยเหลือดูแลผู้ที่เจ็บป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำเนินกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติให้เร็วที่สุด นอกจากนี้ ผู้มีภาวะเจ็บป่วยที่ไม่ซับซ้อนก็ควรมีบุคลากรผู้ให้การช่วยเหลือดูแลหรือผู้ช่วยพยาบาล ไว้ดูแลผู้ป่วยเพื่อลดวิตกกังวลของผู้ป่วยและญาติ ตลอดจนช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพสามารถใช้เวลาในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพในระยะรุนแรงหรือมีความซับซ้อนได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับการผลิตผู้ช่วยพยาบาลเข้าสู่ระบบสุขภาพที่ผ่านมาเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการขาดแคลนพยาบาล เพื่อให้ได้บุคลากรมาทำหน้าที่ช่วยเหลือพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโดยตรงได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้จะมีการผลิตผู้ช่วยพยาบาลจำนวนมากต่อปี แต่ความต้องการยังคงมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้ช่วยพยาบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ให้บริการด้านสุขภาพ หรือเปลี่ยนอาชีพ มีผลให้ปริมาณที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของระบบสุขภาพในปัจจุบัน

ดังนั้น ในสภาวะการณ์ที่ขาดแคลนพยาบาลเช่นนี้ ผู้ช่วยพยาบาลจึงบทบาทสำคัญในการช่วยพยาบาลวิชาชีพทั้งด้านการดูแลรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานจากพยาบาลวิชาชีพ สภาการพยาบาลจึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วยการรับรองสถานประกอบการอบรมและหลักสูตรการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย พ.ศ.2546 เพื่อให้มีการผลิตผู้ช่วยดูแลผู้ป่วยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถช่วยเหลืองานบริการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้ ในจังหวัด

เชียงใหม่ มีสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (Certificate Program for Practical Nurse) จำนวน 2 สถาบัน คือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ โดยทั้ง 2 สถาบัน ต่างก็มุ่งเน้นการผลิตผู้ช่วยพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยที่มีอาการในระยะไม่รุนแรงหรืออยู่ในระยะที่ไม่เป็นอันตราย ตลอดจนสามารถให้การช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ที่มีอาการอยู่ในระยะรุนแรงหรืออยู่ในระยะที่เป็นอันตราย ภายใต้การดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพ การพยาบาลชั้นหนึ่ง การผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง หรือ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งได้

ด้วยข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้การศึกษานี้สนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 2 สถาบัน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้อย่างเหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนส่วนบุคคลในการลงทุนศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลไปช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเรียนในหลักสูตรดังกล่าวได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้อย่างเหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนส่วนบุคคลในการลงทุนศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ไปช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเรียนในหลักสูตรดังกล่าวได้

1.4 ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษารั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จะทำการคัดเลือกจากนักศึกษาปัจจุบันที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 ใน 2 สถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยพายัพ โดยจะทำการศึกษาในช่วงในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกรกฎาคม 2557

1.5 นิยามศัพท์

- 1) ผู้ช่วยพยาบาล หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานพยาบาล 1 ระดับ 1 และผู้ปฏิบัติงานพยาบาล 2 ระดับ ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลและปฏิบัติงานในฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2557
- 2) ผู้ปฏิบัติงานพยาบาล 1 หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนงานพยาบาลที่ไม่ยากภายใต้การกำกับตรวจสอบโดยใกล้ชิด หรือตามคำสั่ง หรือแบบ หรือแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือที่มีอยู่อย่างชัดเจน หรือละเอียดถี่ถ้วน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ผู้ปฏิบัติงานพยาบาล 2 หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนงานพยาบาลที่ค่อนข้างยากภายใต้การกำกับตรวจสอบโดยทั่วไป หรือตามคำสั่ง หรือแบบ หรือแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือที่มีอยู่บ้าง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- 4) นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ปัจจุบันศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2556 ใน 2 สถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยพายัพ

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิด ทฤษฎีด้านต่างๆ และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ต้องนำมาประกอบการศึกษา ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีอุปสงค์

ทฤษฎีอุปสงค์มีรากฐานมาจากทฤษฎีพฤติกรรมกรรมการบริโภค ทำให้ตัวทฤษฎีเองนั้นต้องอิงข้อกำหนดสมมติฐานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคทั้งหมด ที่สำคัญที่สุดก็คือการตั้งข้อสมมติฐานว่าผู้บริโภคต้องการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุดภายใต้เงื่อนไขเงินรายได้และราคาสินค้าและบริการที่กำหนดมาให้ ความพึงพอใจของผู้บริโภควัดและเปรียบเทียบได้จากการกำหนดค่าอรรถประโยชน์ที่ให้ความสัมพันธ์เรียงลำดับความพึงพอใจไว้ได้อย่างสมบูรณ์ การอาศัยหลักทฤษฎีอรรถประโยชน์นี้ ทำให้สามารถกำหนดรูปแบบและปัจจัยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคสินค้าและบริการได้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไปได้ รูปแบบของอุปสงค์ขึ้นอยู่กับรูปแบบของอรรถประโยชน์ที่กำหนดแสดงถึงความพึงพอใจของผู้บริโภคสำหรับปัจจัยตัวแปรนั้น ได้มาจากวิธีการหาอรรถประโยชน์มากที่สุด ทำให้ปริมาณการบริโภคสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคได้รับความพึงพอใจสูงสุดขึ้นอยู่กับราคาสินค้าและบริการและเงินรายได้ปัจจัยราคาแสดงถึงค่าของสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคจะต้องใช้เปรียบเทียบกับค่าเพิ่มอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายของสินค้านั้นในการตัดสินใจเลือกปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหน่วย (รังสรรค์ โนชัย, 2555)

เนื่องจากทฤษฎีอรรถประโยชน์ได้กำหนดคุณสมบัติของอรรถประโยชน์การบริโภคสินค้าให้มีลักษณะลดน้อยถอยลงตามปริมาณการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ผู้บริโภคก็จำเป็นต้องลดปริมาณการบริโภคสินค้านี้ลงเพื่อให้ค่าอรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นหน่วยสุดท้ายมีค่าสูงขึ้นเท่าเทียมกับราคาสินค้าที่สูงขึ้น ในทำนองเดียวกันเมื่อ

ราคาสินค้าลดลง ผู้บริโภคก็สามารถที่จะบริโภคสินค้าในปริมาณที่เพิ่มขึ้นเพราะราคาได้ลดลง ทำให้ค่าอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายสามารถลดลงตามไปด้วย ซึ่งเป็นไปได้โดยการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้นนั่นเอง ลักษณะการปรับปริมาณการบริโภคตามราคาเช่นนี้ทำให้ปริมาณอุปสงค์มีความสัมพันธ์ในทางผกผันกับราคาสินค้า กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น ปริมาณการบริโภคจะลดลง และตรงกันข้ามเมื่อราคาสินค้าลดลง ลักษณะการปรับตัวเช่นนี้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ของพฤติกรรมการบริโภคที่สังเกตได้จริงจนเป็น “กฎของอุปสงค์” ตามที่เข้าใจกันทั่วไป

เงินรายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการบริโภคของผู้บริโภคว่ามีมากน้อยเพียงไร ถ้าผู้บริโภคมีเงินรายได้สูงย่อมแสดงว่าเขาสามารถที่จะใช้เงินเพื่อการบริโภคสินค้าได้ไม่เพียงแต่ในปริมาณที่มากขึ้น ยังรวมถึงประเภทของสินค้าและบริการที่หลากหลายได้มากขึ้นอีกด้วย

อุปสงค์ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนี้เป็นอุปสงค์ของสินค้าและบริการสำเร็จรูปขั้นสุดท้ายเพื่อการบริโภคโดยเฉพาะ แต่ยังมีอุปสงค์อีกประเภทหนึ่งซึ่งเป็นอุปสงค์ของสินค้าและบริการสำหรับนำไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือปัจจัยในการผลิตแทนที่จะนำไปบริโภคโดยตรง อุปสงค์สินค้าและบริการประเภทนี้มีพื้นฐานแตกต่างกับอุปสงค์สินค้าและบริการเพื่อการบริโภค เพราะอุปสงค์ปัจจัยการผลิตย่อมต้องขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตสินค้าหรือบริการที่สินค้านี้ถูกนำไปใช้ในการผลิต อุปสงค์ประเภทนี้เป็นอุปสงค์อนุพันธ์ (derived demand) ซึ่งได้มาจากอ้อมจากกระบวนการผลิตสินค้าว่าจะผลิตกี่มากน้อยเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด ปัญหาการผลิตนี้คล้ายคลึงกับปัญหาการตัดสินใจของผู้บริโภคที่มุ่งหาความพึงพอใจสูงสุด ผู้ผลิตมีความต้องการปัจจัยการผลิตในปริมาณเท่าไร ย่อมขึ้นกับราคาปัจจัยนั้นๆ และผลผลิตที่ได้รับจากการใช้ปัจจัยนั้นเพิ่มขึ้น ถ้ามูลค่าผลผลิตที่ได้รับเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าของปัจจัยนั้นที่นำมาใช้เพื่อการผลิต ผู้ผลิตก็ยินดีใช้ปัจจัยนั้นเพิ่มขึ้น หรือปริมาณอุปสงค์ปัจจัยนั้นเพิ่มขึ้นนั่นเอง ซึ่งปริมาณที่เพิ่มขึ้นนี้เพิ่มตามปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าไม่ว่าอุปสงค์นั้นจะเป็นอุปสงค์ของสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคโดยตรง หรือเพื่อนำไปใช้เป็นปัจจัยการผลิตต่อไป อุปสงค์ทั้งสองยังคงหามาได้จากหลักการเดียวกันคือผู้บริโภคและผู้ผลิตมุ่งหาความพึงพอใจสูงสุด (ในกรณีผู้บริโภคคือความพึงพอใจจากการบริโภคสินค้าและบริการนั้น และสำหรับผู้ผลิตความพึงพอใจในรูปแบบของผลกำไร) ทำให้ลักษณะรูปแบบ โดยทั่วไปของอุปสงค์ทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน

เนื่องจากกิจกรรมขององค์กรธุรกิจเน้นการผลิตและจำหน่ายสินค้าเพื่อการบริโภคขั้นสุดท้าย

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์

โดยทั่วไปจะมีปัจจัยอยู่ทั้งหมด 6 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความต้องการสินค้าของผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ระดับราคาของสินค้าชนิดนั้นๆ ในตลาด (price: P_x) โดยปกติทั่วไป เมื่อราคาของสินค้าและบริการสูงขึ้นปริมาณการซื้อสินค้าและบริการนั้นก็ลดลง และหากราคาของสินค้าและบริการนั้นลดลงปริมาณการซื้อสินค้าและบริการนั้นก็เพิ่มขึ้น
- 2) ระดับรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภค (Income: I) โดยปกติทั่วไปเมื่อรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ปริมาณการซื้อสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยพิจารณาได้ 2 กรณี กล่าวคือ
 - 2.1) กรณีที่เป็นสินค้าปกติ (normal goods) และสินค้าฟุ่มเฟือย (luxury goods) นั้น ความสัมพันธ์ของรายได้กับปริมาณการซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากรายได้เพิ่มขึ้นจะซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้น และหากรายได้ลดลงก็จะซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลง
 - 2.2) กรณีที่เป็นสินค้าด้อยคุณภาพ (inferior goods) นั้น ความสัมพันธ์ของรายได้กับปริมาณการซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากรายได้เพิ่มขึ้นจะซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลง และหากรายได้ลดลงก็จะซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้น
- 3) การเปลี่ยนแปลงไปในราคาสินค้าและบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกัน (changing in price of the related goods: P_y) สามารถพิจารณาความสัมพันธ์ของราคากับปริมาณซื้อสินค้าและบริการนั้นได้ 2 กรณี กล่าวคือ
 - 3.1) สินค้าที่ใช้ทดแทนกัน (substitute) การเปลี่ยนแปลงไปในราคาของสินค้าที่ใช้ทดแทนกันนี้จะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าและบริการเดิม (Q_x) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่าระดับราคาสินค้าและบริการเดิม (P_x) จะไม่

เปลี่ยนแปลงไปก็ตาม สำหรับความสัมพันธ์ในกรณีที่เป็นสินค้าทดแทนกัน
จะได้ว่า P_y เพิ่ม จะทำให้ Q_x เพิ่ม และหาก P_y ลด จะทำให้ Q_x ลด

- 3.2) สินค้าที่ใช้ประกอบกัน (complement) การเปลี่ยนแปลงไปในราคาของสินค้า
ที่ใช้ประกอบกันนี้จะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าและบริการเดิม (Q_x) เปลี่ยนแปลง
ไปในทิศทางตรงกันข้าม แม้ว่าระดับราคาสินค้าและบริการเดิม (P_x) จะไม่
เปลี่ยนแปลงไปก็ตาม สำหรับความสัมพันธ์ในกรณีที่เป็นสินค้าใช้ประกอบกัน
จะได้ว่า P_y เพิ่ม จะทำให้ Q_x ลด และหาก P_y ลด จะทำให้ Q_x เพิ่ม
- 4) การกระจายรายได้ระหว่างครัวเรือน (income distribution between house hold: D_i)
ประเทศที่มีการกระจายรายได้เหลื่อมล้ำกันมาก กล่าวคือ มีทั้งประชากรกลุ่มที่มี
รายได้สูงมากและรายได้ต่ำมาก เช่น ประเทศที่มีบ่อน้ำมันนั้น ปรากฏว่า รายได้โดย
ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย ส่วนคนกลุ่มใหญ่กลับมีรายได้น้อย ซึ่ง
พฤติกรรมในการบริโภคสินค้าและบริการของคนทั้งสองกลุ่มดังกล่าว ก็จะแตกต่าง
กันอย่างมาก โดยปริมาณการซื้อสินค้าและบริการบางชนิด (สินค้าและบริการสำหรับ
ผู้ที่มีรายได้สูง) จะเพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันปริมาณการซื้อสินค้าและบริการบางชนิด
(สินค้าและบริการสำหรับผู้ที่มีรายได้ต่ำ) จะลดลง
- 5) ขนาดของประชากรทั้งหมด (population size: P_z) โดยปกติทั่วไป เมื่อประชากรมี
จำนวนเพิ่มขึ้น ความต้องการในสินค้าและบริการก็จะสูงตามไปด้วย โดยมีเงื่อนไข
กำกับในประเด็นดังกล่าวก็คือ ในประชากรเหล่านี้จะต้องมีอำนาจซื้อ (purchasing
power) เพิ่มขึ้นด้วย
- 6) รสนิยมหรือความพอใจ (taste: T) โดยปกติทั่วไปรสนิยมกับปริมาณการซื้อสินค้า
และบริการจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากสินค้าและบริการใด
เป็นที่นิยมของผู้บริโภคส่วนใหญ่ ก็จะทำให้ปริมาณซื้อสินค้าและบริการนั้นเพิ่มขึ้น
และหากสินค้าและบริการใดไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภคโดยส่วนใหญ่ ก็จะทำให้
ปริมาณซื้อสินค้าและบริการนั้นลดลง
- 7) ฤดูกาล (seasonal: S) โดยปกติทั่วไปการเปลี่ยนแปลงในฤดูกาลส่งผลให้ปริมาณ
การซื้อสินค้าและบริการเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ฤดูร้อนปริมาณการซื้อพัดลม
เครื่องปรับอากาศ ก็จะเพิ่มมากขึ้นกว่าฤดูกาลอื่น ๆ หรือ หากเข้าฤดูหนาว เครื่องนุ่งห่ม
กันหนาวก็จะมีปริมาณการซื้อที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

จากปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์ดังกล่าว สามารถนำมาเขียนเป็นความสัมพันธ์ทางพีชคณิต เรียกว่า “ฟังก์ชันอุปสงค์” (demand function) ได้ว่า

$$Q_{dx} = f(P_x, I, P_y, D_i, P_z, T, S)$$

ฟังก์ชันอุปสงค์ข้างต้นดังกล่าว : ปริมาณการซื้อสินค้าและบริการ X (Q_{dx}) ขึ้นอยู่กับราคาของสินค้า X (P_x) ระดับรายได้เฉลี่ยของผู้บริโภค (I) ระดับราคาของสินค้าและบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง (P_y) การกระจายรายได้ของครัวเรือน (D_i) ขนาดของประชากรทั้งหมด (P_z) รสนิยมหรือความพอใจของผู้บริโภค (T) และฤดูกาล (S)

ข้อพึงสังเกต: ในการศึกษาอุปสงค์นั้น จะให้ความสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการซื้อสินค้าและบริการ (Q_{dx}) กับราคา (P_x) ซึ่งเป็นปัจจัยโดยตรงเท่านั้น โดยสมมติกำหนดให้ ปัจจัยโดยอ้อมอื่น ๆ คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง จะได้ว่า

$$Q_{dx} = f(P_x)$$

อย่างไรก็ตาม อาจจำแนกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับความต้องการของผู้บริโภค หรือตัวกำหนดอุปสงค์ ให้ละเอียดมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ของหน่วยธุรกิจต่างๆ ได้เป็นกลุ่มๆ 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ตัวแปรเชิงกลยุทธ์ คือ ตัวแปรที่หน่วยธุรกิจเป็นผู้กำหนดขึ้น จากการพิจารณาปัจจัยแห่งความสำเร็จ (critical success factors) เป็นสำคัญ กล่าวคือ หน่วยธุรกิจต้องพิจารณาว่าในการที่จะบรรลุเป้าประสงค์ข้อหนึ่ง ๆ ได้นั้นมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสำเร็จ และเราจำเป็นต้องทำอย่างไร จึงจะไปสู่จุดนั้นได้ โดยอาศัยความรู้ความชำนาญ เพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่ง หรือเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งได้แก่ ราคาสินค้าชนิดนั้น การโฆษณาหรือการส่งเสริมการขาย รูปแบบหรือคุณภาพของสินค้านั้น และตัวแทนจำหน่ายหรือสาขา
- 2) ตัวแปรด้านผู้บริโภค คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้บริโภคเองโดยตรง ซึ่งได้แก่ รายได้ รสนิยม และการคาดคะเน
- 3) ตัวแปรด้านคู่แข่งชั้น คือ ตัวแปรที่ถูกกำหนดโดยบริษัทหรือองค์กรที่เป็นคู่แข่งชั้นทางการค้า ซึ่งได้แก่ ราคาสินค้าชนิดอื่น การโฆษณาสินค้าชนิดอื่น รูปแบบหรือคุณภาพ สินค้าชนิดอื่น และตัวแทนหรือสาขาการจัดจำหน่าย

- 4) ตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไปแล้วใน 3 ข้อข้างต้น คือ นโยบายของรัฐจำนวนประชากร และสภาพภูมิอากาศ

ทั้งนี้ จากตัวแปรทั้ง 4 ข้อที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ตัวแปรที่หน่วยธุรกิจสามารถควบคุมได้ คือ ตัวแปรเชิงกลยุทธ์ ส่วนที่เหลืออีก 3 ข้อ คือ ตัวแปรด้านผู้บริโภครวม ตัวแปรด้านคู่แข่งอื่น และตัวแปรอื่นๆ หน่วยธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ (วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2534)

2.1.2 แนวคิดส่วนประสมการตลาด

1) ความหมายและองค์ประกอบของส่วนประสมการตลาด

ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานการตลาด เป็นปัจจัยที่กิจการสามารถควบคุมได้ กิจการธุรกิจจะต้องสร้างส่วนประสมการตลาดที่เหมาะสมในการวางกลยุทธ์ทางการตลาด (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541)

2) แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Marketing Mix)

แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Mix) ของ Philip Kotler ได้กล่าวไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะมีส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ซึ่งประกอบด้วย

2.1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้ คือสิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์ และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ และ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้

2.2) ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน

- 2.3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้า ในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels)
- 2.4) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการ ติดต่อสื่อสารให้ผู้ให้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาด สายสัมพันธ์
- 2.5) ด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ แตกต่างเหนือคู่แข่งขึ้นเป็นความ สัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและ ผู้ใช้บริการต่างๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถ ตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร
- 2.6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับลูกค้า โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์ อื่นๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ
- 2.7) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและ งานปฏิบัติในด้านการบริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการเพื่อมอบการ ให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

1) ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค

Engel Kollat and Blackwell (1968) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ ได้มาและการใช้ซึ่งสินค้าและบริการ ทั้งนี้หมายรวมถึง กระบวนการตัดสินใจซึ่งมี มาอยู่ก่อนแล้ว และซึ่งมีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำดังกล่าว

Schiffman and Kanuk (1987) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมของผู้บริโภคไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริโภคแสดงออกไม่ว่าจะเป็นการเสาะหา ซื้อ ใช้ ประเมินผล หรือ การบริโภคผลิตภัณฑ์ บริการ และแนวคิดต่าง ๆ ซึ่งผู้บริโภคคาดว่าจะสามารถตอบสนอง ความต้องการของตนได้เป็นการศึกษาการตัดสินใจของผู้บริโภคในการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ทั้งเงิน เวลา และกำลังเพื่อบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ อันประกอบด้วย ซื้ออะไร ทำไมจึงซื้อ ซื้อเมื่อไร อย่างไร ที่ไหน และบ่อยแค่ไหน

Schiffman and Kanuk (1994) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมซึ่งผู้บริโภคทำการค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผล การใช้สอยผลิตภัณฑ์ และการบริการ ซึ่งคาดว่าจะ สนองความต้องการของเขา

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2539) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมของผู้บริโภคไว้ว่า “ปฏิกริยาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระบวนการต่างๆของการตัดสินใจซึ่งเกิดก่อนและเป็นตัวกำหนดปฏิกริยา ต่างๆเหล่านั้น”

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ขวลิขิต ประภาวนนท์, สมชาย หิรัญกิตติ, สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และสุดา สุวรรณภิมย์ (2538) ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ (decision process) หมายถึง ขั้นตอนในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสองทางเลือกขึ้นไป พฤติกรรมผู้บริโภคจะพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจทั้งด้าน จิตใจ (ความรู้สึคนึกคิด) และพฤติกรรมทางกายภาพ การซื้อเป็นกิจกรรมทางด้าน จิตใจและทางกายภาพ ซึ่งเกิดขึ้นช่วงระยะเวลาหนึ่ง กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เกิดการ ซื้อและเกิดพฤติกรรมการซื้อตามบุคคลอื่น กระบวนการตัดสินใจซื้อประกอบด้วย

ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การรับรู้การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

เสรี วงษ์มณฑา (2542) ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคว่าในการที่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าใดสินค้านั้นหนึ่งนั้นจะต้องมีกระบวนการตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงทัศนคติหลังจากที่ได้ใช้สินค้าแล้ว ซึ่งสามารถพิจารณาเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้ การมองเห็นปัญหาการแสวงหาภายในการแสวงหาภายนอก การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ ทัศนคติหลังการซื้อและยังได้ให้ความหมายของผู้บริโภค (Consumer) ไว้ว่าผู้บริโภคเป็นผู้ที่มีความต้องการซื้อ (Needs) มีอำนาจซื้อ (Purchasing power) ทำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อ (Purchasing behavior) และพฤติกรรมการใช้ (Using behavior)

1. ผู้บริโภคเป็นบุคคลที่มีความต้องการซื้อ (Needs) การที่จะซื้อถือว่าเป็นผู้บริโภคคนนั้นบุคคลนั้นจะต้องมีความต้องการผลิตภัณฑ์ แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่มีความต้องการก็จะไม่ใช่ผู้บริโภค
2. ผู้บริโภคเป็นผู้ที่มีอำนาจซื้อ (Purchasing power) ผู้บริโภคจะมีแค่เพียงความต้องการอย่างเดียวไม่ได้ แต่เขาจะต้องมีอำนาจซื้อด้วย ถ้ามีเพียงแต่ความต้องการแล้วไม่มีอำนาจซื้อก็ยังไม่ใช่ผู้บริโภคของสินค้านั้น เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคจึงต้องวิเคราะห์ไปที่ตัวเงินของผู้บริโภคด้วย
3. การเกิดพฤติกรรมการซื้อ (Purchasing behavior) เมื่อผู้บริโภคมีความต้องการและมีอำนาจซื้อแล้ว ก็จะเกิดพฤติกรรมการซื้อ เป็นต้นว่า ผู้บริโภคซื้อที่ไหนซื้อเมื่อใด ใครเป็นคนซื้อ ใช้มาตรการอะไรในการตัดสินใจซื้อ ซื้อเล็กน้อยแค่ไหน เช่น ในครอบครัวส่วนใหญ่แม่บ้านจะเป็นผู้ซื้อของใช้ภายในบ้าน หรือบางครอบครัวอาจจะแยกซื้อสินค้าเป็นของตัวเองบ้าง บางคนซื้อสินค้าเอง บางคนพ่อแม่ซื้อให้ บางคนซื้อของที่ละชั้น บางคนซื้อที่ละโหล บางครอบครัวจะซื้อสินค้าเข้าบ้านทุก 2 สัปดาห์ บางคนซื้อของทุกวันโดยไม่ต้องรอให้ถึงของหมด เป็นต้น
4. พฤติกรรมการใช้ (Using behavior) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมการใช้สินค้าอย่างไร เช่น ดื่มสุราที่ไหน ที่บ้านหรือที่ร้านอาหาร ดื่มกับใคร คนเดียวหรือกับเพื่อน

คืออย่างไร สุราอย่างเดียว หรือผสมน้ำหรือผสมโซดา หรือผสมน้ำอัดลม
เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คำว่า “พฤติกรรมผู้บริโภค” นั้น
หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริโภคในการแสดงออกและตัดสินใจ เลือกซื้อ เลือกใช้
ประเมิน สินค้าและบริการต่างๆ ภายใต้งบประมาณที่มี เพื่อให้ตนเองได้รับความพึงพอใจ
สูงสุด

2) ทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้บริโภค

เนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมรวมของมนุษย์ และ
การ เข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภคก็จำเป็นต้องอาศัยความรู้และแนวทางวิเคราะห์ทำนอง
เดียวกับการศึกษาถึงพฤติกรรมมนุษย์โดยทั่วไป ขณะเดียวกันก็เป็นที่น่าทึ่งกันว่า
การศึกษาถึงกระบวนการจูงใจพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ยุ้งยากและสลับซับซ้อน
มาก และเป็นเรื่องที่มีสาเหตุของตัวที่มีอิทธิพลต่าง ๆ มากเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์อยู่ด้วย
มากมาย ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่จะต้องสร้างรูปแบบ (Model) ขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็น
ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำกับพฤติกรรมดังกล่าว
รูปแบบของพฤติกรรมนี้จะกระทำได้โดยอาศัยข้อสมมติฐานและทฤษฎีทางวิชาการ
หลาย ๆ สาขาประกอบเข้าด้วยกัน การสร้างรูปแบบผู้บริโภคเพื่อให้เข้าใจต่อไป
ถึงการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค จะเริ่มต้นได้ดีที่สุดโดยการอาศัยผลการศึกษาและ
การพยายามเข้าใจถึงเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ เพื่อเป็นรากฐานเบื้องต้นของการ
วิเคราะห์ ข้อสมมติฐานและทฤษฎีความรู้ที่ได้จากการศึกษาทดลอง เพื่อให้ทราบถึง
เรื่องราวเกี่ยวกับคนที่ผ่านมาก็ได้มีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างแนวคิดต่างๆ เอาไว้
ซึ่งสามารถนำมาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคได้ ในขั้นตอนนี้จะได้อธิบายให้
ทราบถึงอิทธิพลที่สำคัญชนิดต่างๆ ที่จะมีต่อผู้บริโภค และความเกี่ยวพันกันของ
อิทธิพลเหล่านี้ที่มีต่อกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1) จิตวิทยาของตัวคน การเข้าใจถึงจิตวิทยาของตัวคนว่ามีลักษณะและขอบเขต
ที่เกี่ยวข้องข้องเป็นอย่างไรนั้น อาจแสดงให้เห็นเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งสาระสำคัญ
ของผลจากการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์สรุปเป็นข้อสมมติฐานที่สำคัญได้ดังนี้
คือ ปกติคนทุกคนจะมีขอบเขตของจิตวิทยาอยู่เสมอ คนทุกคนจะตกอยู่
ภายใต้อิทธิพลของความกดดันต่าง ๆ หลายประการเป็นประจำตลอดเวลา

อิทธิพลเหล่านั้นจะประกอบด้วย แรงกดดันจากภายใน อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเขาและที่ซึ่งมีแรงกระทบต่อเขาได้เสมอ และยังเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเวลาทั้งอดีต ปัจจุบันและอนาคตอีกด้วย รายละเอียดของสิ่งเหล่านี้ที่เกี่ยวข้องอยู่โดยปกติแล้วคนทุกคนจะถูกกระตุ้นโดยความต้องการพื้นฐาน (basic needs) ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากภายในเสมอ ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันเพื่อที่จะให้มีการตอบสนองเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เองภายใน แยกต่างหากจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เขาอาศัยอยู่ ความต้องการภายในเหล่านี้จะสามารถแสดงปฏิกิริยา (ที่ต้องการตอบสนอง) ออกมาตลอดเวลาในทุกขณะที่เป็นอยู่ แม้ ณ เวลาปัจจุบัน สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตน่าจะไม่มีอิทธิพลเกี่ยวข้องโดยตรงกับปฏิกิริยาที่แสดง ณ เวลาปัจจุบัน (เวลาใดเวลาหนึ่ง) ดังกล่าวอิทธิพลตัวสำคัญตัวเดียวเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของคนจึงเป็นความต้องการจากภายในเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

2.2) การอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ การศึกษาจิตวิทยาของตัวคนเพื่อเข้าใจถึงผลกระทบต่าง ๆ ของมนุษย์ (human actions) ถึงแม้จะมีความยุ่งยากตามที่กล่าวมาแล้ว ปัญหาเรื่องการเข้าใจถึงสาเหตุแห่งพฤติกรรมนั้นยังมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนมากกว่านี้อีก กล่าวคือ ยังมีสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง คือ สาเหตุต่างๆ ที่มีอยู่ในความคิด นั่นคือ กระบวนการทางด้านความคิด (mental processes) ที่เป็นกลไกในการคิดและวิเคราะห์เพื่อสั่งการให้มีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในขั้นสุดท้าย กระบวนการทางด้านความคิดนี้เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม แต่ไม่อาจสังเกตเห็นได้โดยตรง ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ในการเข้าใจเรื่องราวของพฤติกรรม จึงจำเป็นต้องมีการอธิบายถึงกระบวนการทางด้านความคิดด้วย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่อาจมองเห็นได้ การอธิบายจึงต้องอาศัยวิธีเดิยวเท่าที่มีอยู่ คือ การใช้วิธีลงความเห็นแบบอ้างอิง (inference) เพื่อที่จะทราบถึงสาเหตุบางอย่างที่เกิดขึ้น และเป็นสาเหตุที่ทำให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติไปเช่นนั้น ปัญหาของการอธิบายพฤติกรรมที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกระบวนการคิดในสมองของคน การที่จะเข้าใจโดยมีหลักเกณฑ์เท่าที่อำนาจให้ทำได้นั้น จะกระทำได้โดยใช้วิธีทายหรือลงความเห็น โดยวิธีอ้างอิงจากสิ่งที่สามารถสำรวจหรือมองเห็นได้ กล่าวคือ พฤติกรรมที่แสดงออกย่อมเกิดขึ้นจากอิทธิพลของปัจจัยบางอย่างมาเป็น

ต้นเหตุ ทำให้เกิดสิ่งที่สามารถมองหรือสำรวจได้ ก็คือ ตัวกระตุ้น หรือสิ่งที่ เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นมาก่อน (stimulus or antecedents) สิ่งนี้ถือเป็นปัญหาที่ เราจำเป็นต้องทำความเข้าใจ การเข้าใจตามวิธีวิเคราะห์ในกระบวนการของ พฤติกรรมที่อาจกระทำได้อีกคือ ในขั้นแรกที่เราได้ทราบถึงสาเหตุแห่ง ตัวกระตุ้นที่เกิดขึ้นและมีกระทบแล้ว จำเป็นต้องกระโดดข้ามไปสำรวจดู พฤติกรรม (behavior) ที่แสดงออกมา ซึ่งเป็นผลจากอิทธิพลของปัจจัยทั้ง สองอย่างว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร การสามารถเข้าใจถึงสาเหตุส่วนหนึ่งเท่าที่ มองเห็น ได้และตรวจสอบสัมพันธ์ไปถึงผลที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ย่อมพอที่จะทำให้สามารถทำนายหรือคาดการณ์ได้ว่า สิ่งที่เป็นกระบวนการคิด ที่เป็นสาเหตุส่วนที่สองนั้นคืออะไร นั่นคือ อาจสามารถอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในนั้น ได้ แต่เนื่องจากการอธิบายนั้น ไม่สามารถตรวจสอบ โดยตรง จึงไม่สามารถทำได้ถูกต้องชัดเจน

การอธิบายถึงสาเหตุตามวิธีนี้ จึงเป็นเพียงการใช้วิธีอ้างอิงโดยการลงความเห็น (inference) เท่านั้น กระบวนการของรูปแบบในภาพข้างบนนี้ อาจสรุปย่อ ๆ ได้อีกครั้งหนึ่งดังนี้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนหรือตัวกระตุ้นย่อมมีลักษณะเป็นสิ่งที่นำเข้า (input) ที่มี อิทธิพลต่อตัวบุคคลและผลที่ออกมา (output) คือพฤติกรรมที่แสดงออกมาและ กระบวนการทางด้านความคิด ก็จะหมายถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยอีกส่วนหนึ่งที่ไม่อาจ มองเห็น ได้ ซึ่งจะอยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งที่นำเข้าและผลที่ออกมา เป็นต้น

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

3.1) จำแนกตามลักษณะทางกายภาพ

พฤติกรรมผู้บริโภคถูกกำหนดด้วยลักษณะทางกายภาพและลักษณะทาง กายภาพถูกกำหนดด้วยสภาพจิตวิทยา โดยสภาพจิตวิทยาถูกกำหนดด้วย ครอบครวัและครอบครัถูกกำหนดด้วยสังคม รวมถึงสังคมจะถูกกำหนด ด้วยวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อทราบถึงสิ่งเหล่านี้การตลาด จึงต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ (ตุลยลักษณ์ ฐัไพจิตร, 2550)

ด้วยสาเหตุนี้ นักการตลาดจำเป็นต้องศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริโภค และ พฤติกรรมผู้บริโภค นั่นก็คือ พฤติกรรมผู้บริโภคนั่นเอง เนื่องจากว่าผู้บริโภคทุกคนเป็นสิ่งมีชีวิต (Organic) ร่างกายของมนุษย์ มีลักษณะเป็นฟิสิกส์ ชีววิทยา

และเคมี การที่มีร่างกายสูง เตี้ย ผอม อ้วน เป็นลักษณะทางฟิสิกส์ การที่ร่างกายมีเลือด มีเนื้อ ก็เป็นลักษณะทางชีววิทยา ขณะเดียวกันเรามีต่อมน้ำลาย มีต่อมเหงื่อ ต่อมน้ำตา เหล่านี้คือเคมี ซึ่งรวมแล้วเรียกว่า มนุษย์เป็นอินทรีย์ มีการเกิดแก่ เจ็บ ตาย ดังนั้นจึงมีปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางสรีระ (Physiological condition) สรีระเป็นปัจจัยเบื้องต้นในการกำหนดพฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภค เช่น การที่ผู้บริโภคสวมแว่นตา ก็เกิดจากสรีระคือสายตาสั้น หรือสายตายาว การที่ต้องไปสูชา ก็เกิดจากสรีระ หรือการที่กระหายน้ำ ต้องหาน้ำดื่มเนื่องจากคอแห้ง ก็เป็นสาเหตุจากสรีระ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะต้องศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคให้เข้าใจก่อน ตัวอย่างเช่น แคมพูสระมยี่ห่อหนึ่งซึ่งนำเข้าจากต่างประเทศแล้วไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก สาเหตุเพราะสูตรของแคมพูเหมาะสำหรับผมของชาวซึ่งมีความแตกต่างกับเส้นผมของคนไทย ซึ่งเป็นเรื่องของสรีระ หรืออย่างเช่นบริษัทที่ผลิตเสื้อจำหน่ายก็ต้องการเปลี่ยนแบบเสื้อ เพราะเด็กไทยในปัจจุบันมีสรีระที่เปลี่ยนแปลงไป

จากอดีตที่เป็นเด็กตัวเล็ก แต่ปัจจุบันเด็กมีสรีระที่ตัวสูงขึ้น ตัวใหญ่ขึ้นแบบเสื้อก็ต้องเปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับผู้บริโภค เป็นต้น เพราะฉะนั้นสิ่งแรกที่ต้องวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคคือ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระเป็นสิ่งแรก เนื่องจากมีบทบาทมากที่สุดในการตัดสินใจของมนุษย์ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการของร่างกายส่วนใหญ่เป็นปัจจัย 4 ซึ่งประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคที่บังคับให้เราต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนั้นสิ่งแรกที่บังคับมนุษย์ให้เกิดพฤติกรรมผู้บริโภคคือ เหตุผลทางสรีระ เป็นสิ่งที่พื้นฐานมากที่สุด

2. สภาพจิตวิทยา (Psychological condition) เป็นลักษณะของความต้องการที่เกิดจากสภาพจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ รายละเอียดได้กล่าวไว้ในเรื่องของปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของมนุษย์ ลักษณะความต้องการตอบสนองในเรื่องเดียวกัน แต่สภาพทางจิตใจ

ไม่เหมือนกัน เช่น คนบางคนรับประทานอาหารตามร้านริมบาทวิถีได้ แต่บางคนต้องรับประทานอาหารในร้านดิคแอร์ หรือร้านใน โรงแรม หรืออย่างเช่น การสวมแว่นสายตา บางคนสวมเพื่อให้อ่านหนังสือได้ เท่านั้น แต่บางคนต้องการความเท่ด้วย ดังนั้นกรอบแว่นก็จะมีราคาแตกต่างกันไป ซึ่งเป็นสภาพทางจิตวิทยาของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน เช่น บางคนเป็นคนประหยัคมัธยัสถ์ บางคนเป็นคนฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย บางคน แคร่สายตาคนอื่น บางคนไม่ใส่ใจคนอื่นเลย

ซึ่งจากสภาพทางจิตวิทยาของผู้บริโภค ทำให้นักการตลาดสามารถ ดำเนินกิจกรรมทางการตลาดอยู่ได้สภาพทางจิตวิทยาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าสรีระ เพราะสรีระเป็นพื้นฐาน เช่น ความหิวเป็นพื้นฐาน แต่ จะรับประทานอะไรที่ไหนจะเริ่มไม่เป็นพื้นฐานแล้ว ถือว่าเป็นสภาพ ทางจิตวิทยา หรือจะต้องแต่งตัวไปงานเลี้ยง จะต้องมีเสื้อผ้าปกปิด ร่างกายซึ่งเป็นพื้นฐาน แต่การที่จะแต่งตัวแบบไหนแบบเรียบ แบบ หลู่หล่า ก็จะมีเรื่องของสภาพจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้อง

3. ครอบครัว (Family) เป็นกลุ่มสังคมเบื้องต้นที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ เป็น แหล่งอบรมและสร้างประสบการณ์ของบุคคล ถ่ายทอดนิสัย และค่านิยม ลักษณะของครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค และ พฤติกรรมอื่น ๆ และถือว่าเป็นหน่วยที่มีบทบาทในแง่ของการเตรียมตัว ผู้บริโภคให้เข้าสู่สังคม (Socializing agent)

สังคม (Socialization) คือกระบวนการสำหรับเตรียมคนให้เข้าสู่สังคม ซึ่งจะมีหน่วยที่จะเข้ากระบวนการนี้ (Socializing agent) หลายหน่วย เช่น ครอบครัว โรงเรียน วัด สถาบัน การเมือง สถาบันสื่อมวลชน เป็นต้น ขณะที่ผู้บริโภคแต่ละคนเจริญเติบโตมานั้น ก็ได้รับการอบรมสั่ง สอนมาจากครอบครัว เช่น บางคนถูกสอนให้ไหว้พระก่อนนอน บางคน ถูกสอนให้ดื่มนมก่อนนอน บางคนได้รับการสอนให้ประหยัดคอดออม บางคนได้รับการสอนให้ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เพราะพ่อแม่ทำให้อู หรือบางคน เสริมสวยในร้านที่แม่เคยทำมา หรือซ่อมรถในร้านที่พ่อเคยทำมา ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ได้มาจากครอบครัว สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ได้จากครอบครัว คือ นิสัยและค่านิยมลักษณะต่าง ๆ ด้านครอบครัวที่จะต้องพิจารณา เช่น

บทบาทในกระบวนการตัดสินใจซื้อของครอบครัว วัฏจักรชีวิตครอบครัว (Family life cycle)

4. สังคม (Social group) เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งจะมีผลที่เราต้องทำให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน (Norm) ของสังคม การที่ผู้บริโภคเป็นคนชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง หรือชนชั้นต่ำซึ่งแต่ละชนชั้นก็จะมีพฤติกรรมแตกต่างกัน เช่น บางคนเที่ยวในประเทศไทย บางคนชอบเที่ยวต่างจังหวัด แต่บางคนต้องไปพักผ่อนยังต่างประเทศ วัฒนธรรมของชนชั้นจะบ่งบอกถึงพฤติกรรมการบริโภคของผู้บริโภคว่าจะใช้เสื้อผ้าแบบไหน รับประทานอาหารแบบไหน จะท่องเที่ยวที่ไหน สิ่งเหล่านี้จะสอนผู้บริโภคทั้งหมด เพราะมนุษย์หลีกเลี่ยงการเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นไม่ได้ อย่างไรก็ตามต้องมีชนชั้นเป็นของตนเอง เช่น เป็นชาวไร่ ชาวนา เป็นกรรมกร เป็นข้าราชการ เป็นเจ้าของธุรกิจ เป็นเศรษฐี เป็นนายธนาคาร สิ่งเหล่านี้จะเป็นผู้กำหนดให้มนุษย์เสมออีกประการหนึ่ง สงครามชนชั้นเป็นสงครามถาวรไม่มีวันหยุด ตลอดชีวิตของมนุษย์จะต้องพบกับสงครามชนชั้นตลอด เพราะชนชั้นล่างจะไล่ตามชนชั้นบน ส่วนชนชั้นบนก็จะหนีชนชั้นล่างออกไป ตัวอย่างเช่น การใช้ผ้าไหม พอชนชั้นสูงเริ่มใช้ผ้าไหมอะไร ชนชั้นล่างก็ใช้ตาม พอชนชั้นล่างใช้ตามชนชั้นสูงก็ต้องเปลี่ยนยี่ห้อให้สูงขึ้น ไปเรื่อย ๆ อัญมณี กีฬา เสื้อผ้า ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้ชีวิตแพงขึ้นเรื่อยๆ
5. วัฒนธรรม (Culture) ไม่ว่าเราจะอยู่ชนชั้นใดในสังคมก็ตาม ก็จะต้องมีวัฒนธรรมเป็นตัวครอบงำ วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตที่คนในสังคมยอมรับ ประพฤติปฏิบัติตามกันเพื่อความงอกงามของสังคม คำว่า วัฒนธรรม แปลว่า งอกงาม ธรรม แปลว่า สิ่งที่ดีงาม ดังนั้น วัฒนธรรมก็แปลว่า สิ่งดีสิ่งงามที่คนในสังคมยอมรับที่จะประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้สังคมนั้นดำเนินไปได้ด้วยดี วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (Manmade product) ไม่ใช่เป็นสิ่งที่พระเจ้าสร้าง (Godmade product) สิ่งที่พระเจ้าสร้างกับสิ่งที่มีมนุษย์สร้างนั้นแตกต่างกันตรงที่สิ่งที่พระเจ้าสร้างเป็นกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ เช่น พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก ตกทางทิศตะวันตก ของย้อมตกลงสู่พื้น ส่วนวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์

สร้างขึ้น เช่น คนไทยเมื่อพบกันก็ทักทายกันด้วยการไหว้ ส่วนชาวต่างประเทศทักทายกันด้วยการจับมือ เป็นต้น

3.2) จำแนกตามหลักปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก

หากกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคแล้ว นอกจากการกำหนดตามลักษณะทางกายภาพแล้ว ยังสามารถกำหนดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคได้อีกในรูปแบบหนึ่ง นั่นก็คือ การแบ่งเป็นปัจจัยภายใน (Internal factors) และปัจจัยภายนอก (External factors) ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการพฤติกรรมของมนุษย์มีลักษณะที่คล้ายๆ กัน แต่รูปแบบของพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกในเหตุการณ์ที่ต้องเผชิญมีลักษณะต่างกัน อาจเกิดมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อตัดสินใจของบุคคล ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาต่างกัน (พิบูล ที่ปะปาล, 2534)

1. ปัจจัยภายใน (Internal factors) หรืออาจเรียกว่า ตัวกำหนดพื้นฐาน (Basic determinants) เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากสภาวะภายในจิตใจของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วย 1) ความจำเป็น (Needs) 2) สิ่งจูงใจ (Motive) 3) บุคลิกภาพ (Personality) 4) ทศนคติ (Attitude) 5) การรับรู้ (Perception) และ 6) การเรียนรู้ (Learning) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความจำเป็น (Needs) คือความต้องการ (Wants) และความปรารถนา (Desire) ของมนุษย์ ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้สามารถใช้แทนกันได้ ความจำเป็น (Needs) ใช้สำหรับสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ ความต้องการ (Wants) ใช้สำหรับความต้องการทางจิตวิทยาที่สูงขึ้นว่าความจำเป็น (Needs) ส่วนความปรารถนา (Desire) ถือว่าเป็นความต้องการทางด้านจิตวิทยาที่สูงที่สุด เป็นความปรารถนาอันสูงส่งของมนุษย์ สิ่งที่เป็นปัญหาของผู้บริโภคที่ต้องแก้ไข เช่น ความหิวต้องแก้ไขโดยการรับประทานอาหาร ความหนาวแก้ไขโดยการใส่เสื้อผ้า เป็นต้น ดังนั้นความจำเป็น (Needs) และความต้องการ (Wants) จึงทำให้นักการตลาดสามารถขายสินค้าได้ โดยที่

สินค้า (Product) และบริการ (Service) เป็นสิ่งที่สามารถแก้ปัญหาได้เพราะความจำเป็น (Needs) และความต้องการ (Wants) คือปัญหา เช่น ทำไมจึงมีอาชีพซ่อมรถ คำตอบก็คือเพราะมีปัญหาหรือทำไมจึงมีคนขายเครื่องปรับอากาศ คำตอบก็คือเพราะเมืองไทยเป็นเมืองร้อน เป็นต้นักการตลาดต้องศึกษาถึงลักษณะความต้องการทางกายภาพ ตัวอย่าง สมัยก่อนนั้นเมื่อจะสั่งทำเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกขาย จะสั่งทำขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ อย่างละเท่าๆ กัน แต่ปัจจุบันจะสั่งทำขนาดเล็กน้อยที่สุด ขนาดกลางสั่งจำนวนปานกลาง แต่ขนาดใหญ่จะสั่งมากที่สุดเพราะลักษณะทางกายภาพของคนไทยเปลี่ยนไปแล้ว ปัจจุบันบุตรอายุ 14 ปี จะสูงกว่าพ่อและแม่ถ้าบริษัทใดยังคิดอยู่ที่ภาพเดิม การตลาดก็จะผิดไป ปัจจุบันธุรกิจลดความอ้วนเกิดขึ้นมาก ซึ่งเป็นค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สำหรับความจำเป็น (Needs) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

(1) ความต้องการขั้นปฐมภูมิ หรือความต้องการทางชีวภาพ (Primary needs or physiological needs) เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วง การพักผ่อน การจับจ่าย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ต้องติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด เป็นสิ่งที่สังคมไม่จำเป็นต้องสอนแต่เป็นลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์ที่เกิดมาแล้วต้องหิว ต้องกระหาย ต้องพักผ่อน ต้องจับจ่าย

(2) ความต้องการขั้นทุติยภูมิ หรือความต้องการทางสังคม (Secondary needs or social needs) ความต้องการนี้ หมายถึงความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการความภูมิใจ ความต้องการเพื่อน ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการมีสุขภาพดี เป็นต้น ความต้องการทุติยภูมิเป็นความต้องการที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยสภาพร่างกายแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากคนอื่นที่อยู่ในสังคม และความต้องการทุติยภูมิที่

จะเป็นความต้องการครอบคลุมความต้องการขั้นปฐมภูมิ ความต้องการขั้นปฐมภูมิเป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่บังคับให้เกิดขึ้นกับตัวเรา แต่ความต้องการขั้นทุติยภูมิจะเป็นตัวกำหนดทางเลือกของการบริโภคว่าถ้าหิวแล้วจะรับประทานอะไร ที่ไหน ถ้ากระหายจะดื่มอะไร ถ้าง่วงแล้วจะนอนที่ไหน อย่างนี้ เป็นต้น

1.2 สิ่งจูงใจ (Motive) หมายถึง ปัญหาที่ถึงจุดวิกฤติที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สบายใจ แรงจูงใจจึงเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นรุนแรง บังคับให้บุคคลค้นหาวิธีมาตอบสนองความพึงพอใจ อาจจะเป็นความไม่สบายทางร่างกายหรือจิตใจก็ได้จนก่อให้เกิดความพยายามในการจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น โดยแรงจูงใจ (Motive) นั้นมีพื้นฐานมาจากความจำเป็น (Based on needs) กล่าวคือ ถ้าไม่มีความจำเป็น (Needs) ก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ (Motive) และความจำเป็นเมื่อเกิดเป็นความรุนแรงขึ้นในใจ ก็จะกลายเป็นค้นหาแห่งความต้องการ แต่ถ้าความต้องการ (Wants) นั้นไม่รุนแรงพอ ก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ (Motive) เช่น นาย ก. มีความจำเป็น (Needs) ต้องใช้รถเขามองว่าเขามีเงินพอที่จะซื้อรถเบนซ์ เขาเกิดความต้องการ (Wants) รถเบนซ์ แต่หากความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่ไม่รุนแรงเพียงพอ แรงจูงใจ (Motive) ในการซื้อจึงไม่เกิด ดังนั้นนักการตลาดจึงมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อ จนกระทั่งผู้บริโภคเกิดความต้องการจนเข้าสู่จุดวิกฤติ ที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สบายใจอย่างรุนแรง (Tension) ทำให้ผู้บริโภคค้นหาวิธีมาตอบสนองความต้องการนั้น นักการตลาดต้องเป็นนักจิตวิทยาโดยต้องเข้าใจถึงความต้องการ ที่สนใจ ความเชื่อ ฯลฯ ของผู้บริโภคเพื่อเป็นแนวทางในการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคได้

1.3 บุคลิกภาพ (Personality) คือ ลักษณะนิสัยโดยรวมของบุคคลที่พัฒนาขึ้นมาในระยะยาว ซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดรูปแบบในการโต้ตอบ หรือตอบสนอง (Reaction) ที่ไม่เหมือนกัน เช่น เมื่อ

เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้บุคคลแต่ละคนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นบุคลิกภาพจึงเป็นตั้กำหนดการตอบสนอง (Reaction) ของมนุษย์

1.4 ทศนคติ (Attitude) คือ การประเมินความพอใจหรือไม่พอใจ ความรู้สึก และท่าทีความรู้สึกที่คนเรามีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทศนคติเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งการปฏิบัติของผู้บริโภค เช่น ผู้บริโภคมีทศนคติว่าการออกไปนอกบ้านนั้นน่าเบื่อ ดังนั้นถ้ามีใครมาชวนไปดูภาพยนตร์จึงมีโอกาสที่จะตอบปฏิเสธสูงมาก ในทำนองกลับกันถ้าผู้บริโภคคิดว่าการอยู่บ้านน่าเบื่อ ถ้ามีเพื่อนมาชวนไปดูภาพยนตร์ก็จะไปกับเขาทันที เพราะมีความพร้อมที่จะกระทำ (Readiness to act) สิ่งที่จะเข้ามากำหนดทศนคติ (Attitude) มี 3 ประการคือ (1) ความรู้ (2) ความรู้สึก (3) แนวโน้มของนิสัยหรือความพร้อมที่จะกระทำ (Readiness to act) ทั้งสามประการนี้เป็นสิ่งที่นักการตลาดพยายามจะเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริโภคคนใดที่มีทศนคติที่ดีต่อสินค้าเราก็พยายามรักษาเอาไว้ แต่ถ้าผู้บริโภคคนใดมีทศนคติที่ไม่ดีต่อสินค้า เราก็พยายามจะเปลี่ยนทศนคติของเขาให้ชอบสินค้าของเราในที่สุด การเปลี่ยนแปลงทศนคติของมนุษย์เป็นงานที่ยากมากของนักการตลาด จากกรณีนี้มักจะมีคนชอบพูดว่าการที่นักการตลาดไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เป็นงานที่ยากว่าการตลาดที่ตามพฤติกรรมบุคคล ตัวแทนบุคคลที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมถือว่าเป็นตัวแทนกระบวนการทางสังคม (Socializing agent) โดยเราอาจแบ่งการตลาดได้เป็น 2 แบบ คือ

(1) การตลาดแบบปรับตัวตามความต้องการของตลาด (Adaptive marketing) เป็นการตลาดแบบปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภค โดยศึกษาจากพฤติกรรมผู้บริโภคแล้วปรับตัวตามการตลาดแบบนี้ง่ายกว่า ใช้งบประมาณน้อยกว่า เพราะมีพฤติกรรมของผู้บริโภครองรับการกระทำขององค์กรอยู่แล้ว เช่น ทำไมเบียร์ สิ่งที่จะต้องผลิตสิ่งให้ใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ก็เพราะทศนคติของผู้บริโภคเปลี่ยนไปจากเดิม เพราะการที่ผู้บริโภคไม่เคย

คำนึงถึงจำนวนแคลอรีในเบียร์ว่ามีจำนวนมากน้อยเท่าไร แต่ ผู้บริโภคในปัจจุบันมีทัศนคติต่อการดื่มเบียร์เปลี่ยนไปโดย คำนึงถึงสุขภาพมากขึ้น จึงมีพฤติกรรมต้องการดื่มเบียร์ที่มี แคลอรีต่ำ จำนวนดีกรีต่ำ เบียร์สิงห์จึงมี Light Beer ออกมา ป้องกันไม่ให้คู่แข่งที่มีดีกรีอ่อนกว่ามาแย่งส่วนครองตลาด ไป เหล่านี้เป็นการตลาดแบบปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งนักการตลาดส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะปฏิบัติตาม

- (2) การตลาดแบบจงใจเปลี่ยนแปลงผู้บริโภค (Manipulative marketing) เป็นการตลาดที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภค สินค้าที่จะใช้การตลาดแบบจงใจเปลี่ยนแปลงผู้บริโภคส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่น่าสังคมน โดยก่อนที่จะมีสินค้านั้น สังคมไม่มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่เมื่อมีสินค้าเข้ามาสนองความต้องการก็จะเป็นสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการใช้สินค้า เช่น การรณรงค์ การใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วในประเทศไทยประสบความสำเร็จ เนื่องจากการร่วมกันทุกสื่อ และรัฐบาลให้ความร่วมมือด้วย โดยการลดภาษีให้ ตลอดจนการใช้มาตรการด้านกฎหมายให้ จำหน่ายเฉพาะน้ำมันไร้สารตะกั่ว เหตุนี้จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภคต้องได้รับความร่วมมือกันจากหลายฝ่าย

1.5 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลเลือกจัดองค์กร และตีความข้อมูลเพื่อกำหนดภาพที่มีความหมาย การรับรู้เป็นสิ่งที่สำคัญมากในแง่การตลาด จนมีคำกล่าวที่ว่า “สงครามการตลาด ความจริงไม่ใช่สงครามสินค้า แต่เป็นสงครามการสร้างการรับรู้ (A marketing war is not a battle of product but a battle of perception)” ซึ่งหมายถึง การแข่งขันทางการตลาดไม่ได้แข่งขันกันเพียงทำให้สินค้าดีเท่านั้น แต่จะแข่งขันกันในการสร้างภาพพจน์ให้ดีกว่าในสินค้า เช่น สินค้า เป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีแต่นักการตลาด ไม่ใส่ใจในการสร้างภาพพจน์ ปล่อยให้ผู้บริโภครับรู้ภาพพจน์ของ

สินค้าในแง่ร้าย หรือรับรู้ภาพพจน์ที่เป็นธรรมคสามัญจนผู้บริโภค
ไม่เกิดความชื่นชม ถึงแม้ว่าสินค้าของบริษัทจะดีแต่ก็ไม่อาจสร้าง
ทัศนคติที่ดีให้เกิดแก่ผู้บริโภคได้ ในขณะที่เดียวกันสินค้า

1.6 การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของ
บุคคลซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นประสบการณ์
ที่บุคคลสะสมไว้

2. ปัจจัยภายนอก (External factors) เป็นปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว
บุคคลซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความคิดและความ พฤติกรรมของผู้บริโภค โดย
ปัจจัยภายนอกแบ่งออกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 สภาพเศรษฐกิจ (Economy) เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจซื้อ (Purchasing
power) ของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น บางคนเชื่อว่าโสมเกาหลี
รับประทานแล้วบำรุงกำลังก็เกิดความต้องการแต่เมื่อไปเห็นราคา
แล้วแพงเกินไป ไม่สามารถซื้อได้ บางคนชอบสินค้ามียี่ห้อต่างๆ
แต่ไม่สามารถซื้อได้เพราะราคาแพง สิ่งนี้คือปัจจัยที่จะเป็น
ตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภคประการหนึ่ง

2.2 ครอบครัว (Family) ครอบครัวทำให้เกิดการตอบสนองต่อความ
ต้องการผลิตภัณฑ์การตอบสนองความต้องการของร่างกายจะ
ได้รับอิทธิพลจากสมาชิกของครอบครัว

2.3 สังคม (Social group) ลักษณะด้านสังคมประกอบด้วยรูปแบบการ
ดำรงชีวิต (Lifestyles) ค่านิยมสังคม (Social values) และความ
เชื่อถือ (Belief)

2.4 วัฒนธรรม (Culture) เป็นกลุ่มของค่านิยมพื้นฐาน (Basic values)
การรับรู้ (Perception) ความต้องการ (Wants) และพฤติกรรม (Behaviors)
ซึ่งเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกของสังคมในครอบครัว วัฒนธรรมจึง
เป็นรูปแบบหรือวิถีทางในการดำเนินชีวิต (Lifestyles) ที่คนส่วน
ใหญ่ในสังคมยอมรับ ประกอบด้วยค่านิยมการแสดงออก ค่านิยม
ในการใช้วัตถุหรือสิ่งของ

2.5 การติดต่อธุรกิจ (Business contacts) หมายถึง โอกาสที่ผู้บริโภคจะ ได้พบเห็นสินค้านั้น ๆ สินค้าตัวใดที่ผู้บริโภคได้รู้จัก พบเห็น บ่อยๆ มีความคุ้นเคย ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกไว้วางใจ และมีความยินดีที่จะใช้สินค้านั้น แต่สินค้าที่ผู้บริโภคไม่รู้จัก ไม่ค่อยได้พบเห็นทำให้ไม่มีความคุ้นเคยเมื่อไม่คุ้นเคยก็ไม่มีความไว้วางใจ ผู้บริโภคก็ไม่อยากใช้สินค้านั้น ดังนั้นในการทำธุรกิจจึงต้องเน้นในเรื่องของการทำให้เกิดการพบเห็นในตราสินค้า (Brand contact) นำสินค้าเข้าไปให้ผู้บริโภคได้พบเห็น ได้รู้จัก ได้สัมผัส ได้ยิน ได้ฟังด้วยความถี่สูง ซึ่งหลักการนี้จะเห็นจากค่ายเพลงต่างๆ ที่ชื่อเวลาในรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เจตนาคือ ต้องการให้ผู้บริโภคได้ยินได้ฟังเพลงของเขาบ่อย ๆ เป็นการสร้าง การพบเห็นในตราสินค้า (Brand contact) ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ จะเห็นได้ว่าการสร้างให้บุคคลเกิดการเปิดรับ (Exposure) มากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ได้ประโยชน์มากขึ้นเท่านั้น การที่ผู้บริโภคมี โอกาสได้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า เช่น ผู้บริโภคเห็นโฆษณาชนิดนี้ บ่อยหรือไม่ เราได้อ่านข่าวเรื่องสินค้านั้นบ่อยหรือไม่ เพราะหลัก จิตวิทยาอยู่อย่างหนึ่งว่าความคุ้นเคยก่อให้เกิดความรัก ดังนั้นถ้า สินค้าใดที่ผู้บริโภคไม่เคยได้รับข่าวสาร หรือได้รับข่าวสารน้อย จนไม่เกิดความคุ้นเคยก็จะไม่เกิดความรัก ตัวอย่างของเรื่องนี้จะ เห็นได้ชัดว่าค่ายเพลงต่างๆ จะทำอยู่โดยพยายามเปิดเพลงที่ ต้องการขายให้ผู้บริโภคได้ฟังบ่อย ๆ จนกระทั่งเกิดความคุ้นเคย และความคุ้นเคยจะกลายเป็นความชอบในที่สุด

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา

การศึกษาเป็นการลงทุนการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการศึกษาก็ไม่ต่างอะไรกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีต้นทุนในการ ดำเนินการ มีระบบการตลาด มีกลยุทธ์ หากแต่เป็นการลงทุนในตัวมนุษย์เท่านั้น ซึ่ง Alfred Marshall ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ว่า “การศึกษาเป็นการลงทุนที่มีคุณค่าสูงกว่าการลงทุนชนิดอื่น” และศาสตราจารย์ Theodore Schultz ซึ่งเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีต่าง ๆ ที่ นำมาใช้คำนวณหาผลตอบแทน ในการลงทุนด้วยการศึกษา (Rate of Return on Educational

Investment) กล่าวถึง เรื่องการศึกษาเป็นการลงทุนว่า “ทรัพยากรมนุษย์เป็นรูปหนึ่งของทุน” (อัมพร วิจิตรพันธ์ และสุณี นัฏราคม, 2528, อ้างใน นิจพร บานนิกุล, 2549) และจากการลงทุนทางการศึกษานั้นเองจะนำไปสู่รายได้ที่สูงขึ้น เนื่องจากปริญญาบัตรจะเป็นใบเบิกทาง หรือกุญแจสำคัญในการทำงาน และดำรงตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น รายได้ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้นก็เนื่องมาจากได้ร่ำรับการศึกษาที่สูงขึ้นนั่นเอง การศึกษาจึงเปรียบเสมือนโครงการ โครงการหนึ่งที่ได้รับการศึกษา ลงทุนหรือเสียค่าใช้จ่ายให้กับโครงการนี้ เพื่อหวังผลตอบแทนจากโครงการที่จะได้รับในอนาคต

การศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุน แต่เป็นการลงทุนที่เรียกว่าทุนมนุษย์ (human capital) ซึ่งขบวนการในการลงทุนทางการศึกษาอยู่ในรูปการอบรมและขัดเกลาคน ผลที่ได้รับแม้ว่าจะเกิดขึ้น โดยต้องใช้ระยะเวลายาวนานก็ตาม แต่ผลิตผลนั้นจะคงทนถาวร ซึ่งผลิตผลของการลงทุนทางการศึกษามีใช้สินค้านำหรือวัตถุใดๆ แต่อยู่ในรูปการเพิ่มคุณภาพของมนุษย์ เกิดการเพิ่มผลผลิตแก่ประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสนับสนุนการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการวิเคราะห์การลงทุนทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาด้านต้นทุนเป็นสำคัญ แต่การจำกัดขอบเขตความหมายของต้นทุนการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะการศึกษาอาจเป็นได้ทั้งการบริโภคและการลงทุน ซึ่งไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจน นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาหลาย ๆ ท่าน เช่น T.W. Schultz, J. Vaizey, J.D. Chesswas ฯลฯ ต่างพยายามกำหนดแนวทางในการคำนวณหาต้นทุนทางการศึกษา โดยคำนึงถึงต้นทุนในลักษณะต่าง ๆ กัน (วัชร ทรัพย์มี, 2522)

แนวความคิดทางการลงทุนทางการศึกษาแบ่งเป็น 2 แนวคิดหลัก คือ ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) และทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory) หรือ เครื่องมือส่งสัญญาณ (Signaling Device) หรือแนวคิดว่าด้วยวุฒิบัตร (Credentialism)

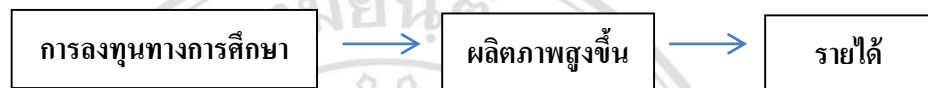
1) ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

แนวความคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์ได้มีการค้นพบและนำไปใช้ในทางเศรษฐศาสตร์มานานพอสมควร โดยความหมายอย่างกว้างๆของทฤษฎีว่าเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการแสวงหาความรู้และความชำนาญของมนุษย์เพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ในอนาคต โดยมีนักเศรษฐศาสตร์ไม่น้อยในอดีตที่ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ เช่น Petty,

Senior, Say, List, Von Thunen, Walras, Fisher และ Smith (บุญคง หันจางสิทธิ์, 2540) โดยประยุกต์แนวคิดการลงทุนกายภาพ (Physical Capital) กับการลงทุนในทุนมนุษย์ที่ว่า การลงทุนเป็นค่าใช้จ่ายในสินทรัพย์ที่สร้างรายได้ในอนาคต ต่างจากการบริโภคที่ให้ความพอใจในทันทีแต่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งความสามารถในการผลิตของแรงงานสามารถสร้างรายได้ในอนาคตจากการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อันเป็นผลมาจากการศึกษาเช่นเดียวกับทุนกายภาพ ผลจากการศึกษาพบว่าทุนมนุษย์มีความสำคัญมากกว่าทุนที่ไม่ใช่มนุษย์หรือทุนกายภาพ

ทฤษฎีทุนมนุษย์เริ่มจากแนวคิดที่ว่า ทรัพยากรมนุษย์มีส่วนที่เป็นปริมาณและคุณภาพ ในส่วนที่เป็นปริมาณของทรัพยากรมนุษย์ คือ จำนวนประชากรและชั่วโมงการทำงาน ส่วนคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ คือ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อผลิตภาพ (Productivity) ของมนุษย์ คุณภาพในมนุษย์สามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยการลงทุนในมนุษย์ ซึ่งเป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ให้ตนเอง เป็นการเพิ่มผลผลิตและหารายได้ได้มากขึ้น ดังนั้น ทุนมนุษย์คือทักษะความสามารถต่างๆ ที่อยู่ในตัวบุคคลหรือกำลังแรงงาน ส่วนหนึ่งได้จากการปรับปรุงสุขภาพและโภชนาการ การศึกษาและการฝึกอบรม อีกส่วนหนึ่งได้มาจากประสบการณ์ที่มนุษย์จะใช้เพิ่มผลิตภาพในการผลิตสินค้าและบริการ (World Bank, 1995) เป้าหมายหลักของการลงทุนในมนุษย์คือ ต้องการเพิ่มความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในการทำงานและการเพิ่มผลผลิตส่วนเพิ่ม (Marginal Product) ของผู้ลงทุน ทำให้ผู้ลงทุนได้รับค่าจ้างและเงินเดือนที่สูงขึ้นตามไปด้วย นั่นคือ ผู้ลงทุนในมนุษย์ต้องการเพิ่มผลิตภาพในการผลิต (Productivity) และความสามารถในการหารายได้ (Earning Power) ด้วย การลงทุนในมนุษย์ตามแนวคิดของ Schultz (1961) ประกอบด้วย บริการที่เพิ่มพูนสุขภาพ การฝึกอบรมหรือเรียนรู้ในขณะทำงาน การจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โครงการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่ได้จัดขึ้นโดยหน่วยธุรกิจรวมถึงการสาธิตทางการเกษตร และการอพยพย้ายถิ่นของบุคคลและครอบครัวเพื่อโอกาสในการทำงานที่ดีขึ้น การลงทุนในมนุษย์ในแง่ของการศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วและเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มรายได้ รวมทั้งเป็นการลงทุนที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดอีกด้วย

ลงทุนทางการศึกษาหมายถึงการที่ผู้ลงทุนเข้ารับการศึกษแล้วจะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น สามารถนำความรู้ความสามารถมาทำงานให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคตเมื่อจบการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบแล้วผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมีรายได้มากกว่า นั่นคือ การลงทุนทางการศึกษานั้น ถ้าลงทุนมากรายจ่ายทางการศึกษาก็จะสูงก็สามารถเพิ่มทุนมนุษย์ในตัวผู้ลงทุนให้สูงขึ้นและความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น การลงทุนทางการศึกษาถือเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ (Investment in Human Capital) ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

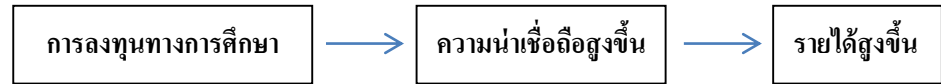
ที่มา: Cohn and Geske (1990)

จากภาพที่ 2.1 การลงทุนทางการศึกษาจะนำไปสู่ผลิตภาพที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้รายได้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีผลิตภาพหน่วยสุดท้าย (Marginal Productivity Theory) ที่กล่าวว่า ค่าจ้างถูกกำหนดจากส่วนเพิ่มที่แรงงานทำงานแล้วมีส่วนให้กับรายรับของบริษัท นั่นคือ แรงงานที่มีผลิตภาพในการผลิตสูงก็จะได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น เมื่อปัจจัยอื่นคงที่ จากแนวความคิดในทฤษฎีทุนมนุษย์ที่ว่า การศึกษาทำให้มนุษย์มีผลิตภาพในการผลิตที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงรายได้จะสูงขึ้นตามไปด้วย ความสัมพันธ์นี้จะเห็นได้ชัดเจนแต่ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาทุกระดับที่สูงขึ้นไปจะทำให้มนุษย์มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะรายได้ที่สูงขึ้นนั้นอาจแสดงว่าการศึกษาระดับสูงเป็นเพียงเครื่องกลั่นกรอง (Screening or Filtering Device) ผู้ที่มีความสามารถเข้าไปเรียนเท่านั้น

2) ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)

ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory) หรือเครื่องมือส่งสัญญาณ (Signaling Device) หรือแนวคิดว่าด้วยวุฒิบัตร (Credentialism) เป็นแนวคิดทฤษฎีที่มีความเห็นแตกต่างจากแนวความคิดทฤษฎีทุนมนุษย์ นั่นคือ รายได้กับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางอ้อมมากกว่าทางตรง หมายความว่าการศึกษาไม่ได้ทำให้ผลิตภาพของแรงงานเพิ่มขึ้นแล้วทำให้รายได้เพิ่มขึ้น แต่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ

กลั่นกรองที่นายจ้างใช้พัฒนาคัดเลือกผู้ที่มีคุณภาพเข้าทำงานโดยใช้การศึกษาเป็นตัวชี้วัดผลิตภาพในการทำงานเท่านั้น นั่นคือ การศึกษาเปรียบเสมือนเครื่องมือในการส่งสัญญาณเพื่อแสดงถึงคุณลักษณะของผู้จบการศึกษาในระดับต่างๆ ให้นายจ้างทราบดังแสดงในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory)

ที่มา: Cohn and Geske (1990)

จากภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของการลงทุนในการศึกษากับรายได้ที่สูงขึ้นแตกต่างจากทฤษฎีทุนมนุษย์ที่กล่าวว่ารายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากผลิตภาพของแรงงานที่เพิ่มขึ้น แต่ทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรองกล่าวว่าเกิดจากการได้มาซึ่งประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญา นั่นคือ การศึกษาหรือการฝึกอบรมอาจไม่มีผลต่อผลิตภาพการผลิต แต่เมื่อแรงงานได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมแล้วจะได้รับรายได้ที่สูงกว่าแม้ผลิตภาพการผลิตไม่สูงขึ้น เนื่องจากตามแนวความคิดนี้นายจ้างเชื่อว่าแรงงานที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีความความสามารถที่มีอยู่เดิมและคุณลักษณะบุคคล เช่น ทักษะคนดี แรงจูงใจ ค่านิยมเหนือกว่าแรงงานที่มีการศึกษาดำกว่า ดังนั้น การศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรมมากกว่าการกลั่นกรองโดยใช้เชื้อชาติ ศาสนา และชนชั้นในสังคม รวมทั้งการศึกษายังเป็นเกณฑ์ที่รวดเร็วและประหยัดกว่าในการคัดเลือกแรงงาน แรงงานที่ถูกกลั่นกรองแล้วจะได้ค่าจ้างที่สูงกว่าเหตุผลที่นายจ้างกลั่นกรองและเลือกแรงงานที่มีการศึกษามากกว่าคือ นอกเหนือจากความรู้และทักษะแล้ว การศึกษายังช่วยสร้างและพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของแรงงาน ตามที่ทราบโดยทั่วกันว่าการศึกษามีผลต่อทัศนคติ แรงจูงใจ ค่านิยม และคุณลักษณะของบุคคลอื่นๆ ดังที่ World Development Report (World Bank, 1980) สรุปว่า การศึกษาให้ความรู้และช่วยพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล (Cognitive Effect) อีกด้วย ทั้งหมดนี้ช่วยตัดสินผลิตภาพและความสามารถในการทำงานของแรงงานได้ นอกจากนี้ การที่นายจ้างจำนวนมากใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองเพราะนายจ้างไม่ได้ต้องการความสามารถที่ได้โดยตรงจากการศึกษา แต่นายจ้างต้องการทัศนคติ ทักษะในการสื่อสารและความสามารถที่ได้

จากการศึกษาโดยอ้อม ถ้าแนวความคิดว่าการศึกษาไม่ได้พัฒนาทักษะและผลิตภาพในการผลิต แต่เป็นเพียงการกลั่นกรองแรงงานจากคุณวุฒิที่ได้เป็นจริง การลงทุนทางการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคล แต่สังคมจะได้รับผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษาน้อยมาก นอกจากนี้ตามแนวความคิดนี้ ถ้าการศึกษาไม่ได้ทำให้ผลิตภาพการผลิตเพิ่มสูงขึ้น บุคคลควรลงทุนในการศึกษามากขึ้นในกรณีที่นายจ้างมีข้อมูลน้อยเกี่ยวกับความสามารถและผลิตภาพการผลิตของผู้สมัครงาน เพื่อให้การศึกษาเป็นสัญญาณให้นายจ้างทราบว่าบุคคลนั้นมีความสามารถมากกว่า ส่งผลให้บุคคลนั้นมีโอกาสได้งานมากกว่า นั่นคือ ผลตอบแทนที่ได้ลงทุนจากการศึกษานั้นสูงเพราะมีโอกาสดังงานมากขึ้นและมีรายได้สูงขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้านายจ้างมีข้อมูลมากเกี่ยวกับผู้สมัครงาน การลงทุนทางการศึกษาควรจะน้อยลง เนื่องจากการส่งสัญญาณมีความสำคัญน้อยลง ทำให้ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนทางการศึกษาต่อเพราะนายจ้างไม่ได้ดูจากผลิตภาพการผลิต อย่างไรก็ตาม แม้ว่านายจ้างจะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองแรงงาน และมีหลักฐานว่านายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แรงงานที่มีการศึกษาสูงมากกว่าตลอดช่วงอายุการทำงาน แต่เมื่อแรงงานเข้ามาทำงานแล้วนายจ้างมีหลักฐานโดยตรงว่าแรงงานมีผลิตภาพในการผลิต นายจ้างจะพิจารณาจ่ายค่าจ้างให้แรงงานตามผลิตภาพการผลิต ไม่ได้เป็นผลมาจากการใช้ศึกษาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

แม้ว่าแนวคิดที่ว่าด้วยทฤษฎีการเลือกสรรกลั่นกรอง (Screening Theory) จะพิสูจน์ยากและไม่สามารถวัดค่าการกลั่นกรองออกมาได้ แต่แนวความคิดนี้ทำให้มุมมองในเรื่องการลงทุนในการศึกษาและตลาดแรงงานกว้างขึ้น โดยมองว่าในทางตรงการศึกษามีอิทธิพลต่อผลิตภาพการผลิตโดยการเพิ่มความรู้อะไรสักอย่าง ส่วนทางอ้อมการศึกษามีผลต่อทัศนคติและแรงจูงใจของแรงงาน

2.1) วิธีการวัดต้นทุนทางการศึกษา

ต้นทุนทางการศึกษาในที่นี้คือ ต้นทุนต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งต้นทุนทางตรงและทางอ้อมในส่วนที่คำนวณออกมาเป็นตัวเงินได้ ซึ่งหมายความรวมไปถึงต้นทุนที่จ่ายโดยสังคมหรือก็คือ ต้นทุนของผู้บริการการศึกษา และต้นทุนที่จ่ายโดยผู้รับบริการการศึกษา (หมายถึง ตัวผู้เรียนและผู้ปกครองของผู้เรียน) โดยวัดออกมาในรูปต้นทุนต่อหน่วย (unit cost) ต่อปีการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ ไม่เหมือนกับการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นวิชาที่ต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย จึงต้องมีสถานที่สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติโดยเฉพาะ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการฝึกภาคปฏิบัติ นั้น ก็เป็นการให้บริการแก่สังคมไปในตัว จึงเป็นการยากที่จะแยกค่าใช้จ่าย (ต้นทุน) ทางด้านการศึกษาออกจากทางด้านบริการ

2.2) วิธีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย

1. ต้นทุนทางสังคมทางตรง (Direct Social Cost): ค่าใช้จ่ายทางสังคม (ต้นทุนทางสังคม) ค่าใช้จ่ายทางตรงในส่วนนี้คือ ค่าใช้จ่ายสถาบัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ค่าใช้จ่ายทางด้านดำเนินการ (Recurrent Cost) แยกเป็นประเด็นเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายทางด้านดำเนินการ แบ่งออกเป็น

(1) ประเภทงาน

(1.1) งานบริหารทั่วไป

(1.2) งานจัดการศึกษา

(1.3) งานบริการชุมชน (ออกฝึกภาคสนาม)

(2) ประเภทค่าใช้จ่ายทั่วไป

(2.1) ประเภทค่าใช้จ่ายสอย เช่น ค่าเดินทาง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าซ่อมรถยนต์ ค่าซ่อมครุภัณฑ์ ค่าส่งเอกสาร ค่าขนส่ง ค่าટેเล็กซ์ และ อื่น ๆ

(2.2) ประเภทค่าตอบแทน เช่น เงินประจำตำแหน่ง ค่าตรวจกระดาษฯ ค่าเช่าบ้าน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนอาจารย์พิเศษ

(2.3) ประเภทค่าวัสดุ เช่น ค่าวัสดุสำนักงาน วัสดุงานบ้าน วัสดุการเรียนฯ วัสดุก่อสร้างซ่อมแซม วัสดุเวชภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์ฯ วัสดุเครื่องแต่งกาย วัสดุบริโภค วัสดุโสตฯ ไฟฟ้า วัสดุยานพาหนะ วัสดุน้ำมันรถ

น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล แก๊สหุงต้ม วัสดุเชื้อเพลิงอื่น ๆ
อะไหล่ครุภัณฑ์ อื่นๆ

(2.4) ประเภทครุภัณฑ์ เช่น ค่าครุภัณฑ์สำนักงาน ค่าครุภัณฑ์
การปฏิบัติการทางห้องทดลองต่างๆ

(3) ประเภทเงินอุดหนุน

(3.1) เงินอุดหนุน โครงการวิจัย เช่น งานวิจัยพื้นฐาน

(3.2) เงินอุดหนุนการศึกษา เช่น งานกิจกรรมนักศึกษา

ทั้งนี้ ประเภทค่าใช้จ่ายในข้อ 2 จะแจกแจงไว้ในประเภทของงาน
ในข้อ 1 ยกเว้นประเภทครุภัณฑ์ จะแจกแจงไว้ในประเภทงานจัด
การศึกษาและงานบริการเท่านั้น แต่ไม่มีในงานบริหารทั่วไป

ค่าใช้จ่ายทางด้านดำเนินการ การคิดค่าใช้จ่ายต่อปีต่อคน สำหรับ
งบบริหารทั่วไปและงบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การเรียนการสอน ทำได้โดย
นำค่าใช้จ่ายรายปีในหมวดนี้ของสาขา/ภาควิชามาหารด้วยจำนวน
นักศึกษาทั้งหมด

ส่วนงบการเรียนการสอนนั้น คิดโดยคำนึงถึงสภาพการเรียนการ
สอนของนักศึกษาคือมีการใช้ระบบหน่วยกิต นักศึกษาแต่ละคน
ลงทะเบียนเรียน (หน่วยกิต) ไม่เท่ากัน การคิดค่าใช้จ่าย/ปี/คน จะ
คิดจากจำนวนนักศึกษาที่ปรับให้เป็นนักศึกษาเต็มเวลา โดยจาก
กรอบแนวความคิดในการผลิตบัณฑิต ในหลักสูตรประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เราพอจะทราบได้ว่านักศึกษา
1 คน (นักศึกษาเต็มเวลา) จะต้องเรียน 35 หน่วยกิต/ปี/หลักสูตร
(มช.) หรือ จะต้องเรียน 28 หน่วยกิต/ปี/หลักสูตร (ม.พายัพ)

สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริการทั่วไปสามารถหาค่าใช้จ่าย/ปี/คน
โดยนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดหารด้วยจำนวนนักศึกษา และส่วน
ค่าใช้จ่ายที่เป็นงบกลางเพื่อบริหารงานทั่วไปใช้วิธีหารด้วยจำนวน
นักศึกษา ทั้งหมด ไม่ว่าจะลงทะเบียนมากหรือน้อยเท่าใดก็ตาม
ดังนั้นค่าใช้จ่ายส่วนนี้จึงเท่ากันทุกคน

ทั้งนี้ การหาค่าใช้จ่ายดำเนินการที่จ่ายจากเงินงบประมาณรวมทั้งหมด/ปี/คน ได้จากผลรวมของค่าใช้จ่าย/ปี/คน ในหมวดต่างๆ ที่ได้แจกแจงค่าไว้ข้างต้น และการหาค่าใช้จ่ายดำเนินการที่จ่ายจากเงินงบประมาณ ใช้วิธีการหาค่าใช้จ่ายต่อหัวมาหารด้วยจำนวนนักศึกษาตามปกติ

1.2 ค่าใช้จ่ายทางด้านลงทุนหรือทรัพย์สิน (Capital Cost) จำแนกได้เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของประเภทงาน และค่าใช้จ่ายประเภททรัพย์สิน ดังนี้

- (1) ประเภทงาน
 - (1.1) งานจัดการศึกษา
 - (1.2) งานบริการชุมชน (ออกฝึกภาคสนาม)
 - (1.3) งานบริหารทั่วไป
- (2) ประเภททรัพย์สิน
 - (2.1) ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
 - (2.2) ต่อเติมและขยายอาคาร
 - (2.3) ปรับปรุงอาคารและห้องต่างๆ

ต้นทุนทรัพย์สิน (Capital Cost) หมายถึงค่าใช้จ่ายในสิ่งก่อสร้างอาคาร เครื่องมือต่าง ๆ และที่ดิน ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ไม่อาจถูกใช้ให้หมดไปในเวลาปีเดียวได้ ประโยชน์ของมันเกิดขึ้นเป็นระยะเวลา ยาวนานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการคำนวณหาต้นทุนแต่ละปี จึงเป็นเรื่องที่ลำบากและไม่อาจหลีกเลี่ยงความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะตามปกติแล้วต้นทุนต่อปีของทรัพย์สินประเภทนี้หาได้โดยค่าเช่าต่อปีว่าเป็นเท่าใด แต่เนื่องจากไม่มีการเช่าตามลักษณะนี้ในท้องตลาด M.Blaug ได้ใช้วิธีคำนวณค่าประมาณของค่าเช่าต่อปี (input rent) ขึ้นมา โดยการ Amortize (เป็นการคำนวณมูลค่าทรัพย์สิน ช่วงระยะเวลาต่างๆ ตั้งแต่ในอนาคตจนกระทั่งปัจจุบัน) มูลค่าที่เป็นตัวเงินของทรัพย์สินนั้น โดยอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ค่าเช่าต่อปีจะมีมูลค่าไม่เกินค่าเสื่อมราคาบวกกับค่า

เสียโอกาสของทรัพย์สินนั้น ดังนั้น ค่าเช่าที่คำนวณขึ้นจึงประกอบ
ด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน และอีก
ส่วนเป็นค่าเสียโอกาสของทรัพย์สิน

2. **ต้นทุนทางสังคมทางอ้อม (Indirect Social Cost)** ค่าใช้จ่ายทางอ้อมใน
ส่วนนี้คือ ค่าเสียโอกาสทางสังคม ในส่วนของที่ดินการหาค่าเฉลี่ยรายปี
คิดจากค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดิน โดยถือว่าถ้าไม่ใช้ที่ดินเพื่อการศึกษา
แต่นำไปขายและนำเงินไปฝากธนาคารหรือซื้อพันธบัตรรัฐบาล ดอกเบี้ย
ที่ได้ในเวลา 1 ปีนั้น ในส่วนของสิ่งก่อสร้างซึ่งส่วนใหญ่คิดเฉพาะอาคาร
เรียน อาคารเพื่อการบริหารและสนับสนุนการเรียนการสอน โดยในบาง
การคิดค่าเฉลี่ยรายปีทำได้โดยการหาค่าเสื่อมราคาและค่าเสียโอกาสของ
อาคาร สำหรับค่าครุภัณฑ์หาค่าเฉลี่ยรายปีจากตัวเลขค่าใช้จ่ายในหมวด
นี้ย้อนหลังไปเป็นเวลา 5-10 ปี (อาจคิดค่าเสียโอกาสแบบอาคารก็ได้
หากมีข้อมูลเพียงพอ)

การหาค่าใช้จ่าย/ปี/คนสำหรับงบลงทุนนี้ ในส่วนของค่าเสียโอกาสใน
การใช้ที่ดินโดยใช้วิธีการหาค่าใช้จ่ายด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมด (สิ่งก่อสร้าง
ก็เช่นเดียวกัน) ส่วนอาคารและครุภัณฑ์ส่วนกลาง เช่น สำนักงานคณบดี
ห้องสมุดของคณะ โรงอาหาร ฯลฯ หาค่าใช้จ่ายต่อหัวโดยการหารด้วย
จำนวนนักศึกษา และนักศึกษาทั้งหมด เช่นเดียวกับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่
สามารถจำแนกตามสาขาวิชาได้แล้วนำส่วนของนักศึกษามานับรวมใน
งบลงทุนด้วย

นอกจากนี้ ยังมีต้นทุนทางอ้อมด้านสังคมอีกอันหนึ่งคือ ค่าเสียโอกาส
หรือ รายได้ที่ได้จากการทำงานที่ต้องสูญเสียไปเพราะการเรียนต่อใน
มหาวิทยาลัยแทนที่จะทำงานทันทีที่เรียนจบมัธยม ค่าใช้จ่ายนี้ คิดได้จาก
สมการรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมแล้วไม่ได้
เรียนต่อ โดยเข้าทำงานเลยจะมีรายได้เท่าใด ค่าที่ได้จากการคิดคำนวณนี้
เป็นค่าเสียโอกาส ค่าใช้จ่ายทางอ้อมของสังคมเป็นค่าที่คิดจากสมการ
รายได้ก่อนหักภาษี

กำหนดให้ W_p เป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสถ้าเรียนระดับบัณฑิต หรือรายได้จากการทำงาน (earnings) ของผู้สำเร็จมัธยมปลาย

W_p^* เป็นรายได้ก่อนหักภาษีของผู้สำเร็จมัธยมปลาย

T_p เป็นภาษีรายได้จากผู้สำเร็จมัธยมปลาย

จะเห็นได้ว่า $W_p = W_p^* - T_p$

ดังนั้น W_p^* คือค่าใช้จ่ายทางอ้อมของสังคม

3. **ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost)** เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นผู้จ่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

- (1) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่สถานศึกษา เป็นค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียม เป็นต้น
- (2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแบบ เป็นต้น

เนื่องจากในปัจจุบันการศึกษาเป็นแบบระบบหน่วยกิต ซึ่งขึ้นอยู่กับความสมัครใจของนักศึกษาว่าจะต้องการลงทะเบียนกี่วิชา กี่หน่วยกิต แต่กรณีของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพผู้ช่วยพยาบาล เป็นสาขาวิชาที่ใช้เวลาเรียนน้อย (1 ปี) และมีจำนวนวิชาที่ต้องเรียนมากประกอบกับการที่นักศึกษาอยากจบการศึกษาเร็วนั้นก็ควรจะลงทะเบียนตามที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะลงทะเบียนตามที่คณะกำหนด จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดนี้คือ 35 หน่วยกิต/ปี/หลักสูตร (มช.) หรือ 28 หน่วยกิต/ปี/หลักสูตร (ม.พายัพ)

ในการหาค่าใช้จ่ายประเภทนี้ (ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่สถานศึกษา) ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ยต่อปีโดยคำนึงถึงจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่นักศึกษาต้องเรียนจบหลักสูตรนี้บวกกับค่าธรรมเนียมสำหรับค่าใช้จ่ายของนักศึกษานั้น ๆ สำหรับกรณีที่นักศึกษาจะต้องแต่งกายตามแบบฟอร์มที่ทางสถานศึกษากำหนดไว้ จึงต้องมีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ด้วย นอกจากนี้ยังมีค่าหอพัก และค่าใช้จ่ายในการออกฝึกภาคปฏิบัติภาคสนามอีกด้วย

ค่าใช้จ่ายในด้านส่วนตัวของนักศึกษานี้ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายโดยตรงของผู้เรียนซึ่งคือเงินที่ผู้เรียนหรือผู้ปกครองเสียไปโดยตรงให้กับการศึกษา (ข้อมูลส่วนนี้อาจต้องสุ่มตัวอย่างแล้วใช้แบบสอบถามอาจเป็นการศึกษาไปข้างหน้าโดยสุ่มตัวอย่างนักศึกษาปัจจุบันหรืออาจจะใช้วิธีการศึกษาย้อนหลัง โดยสุ่มตัวอย่างนักศึกษาซึ่งกำลังจะจบภาคปฏิบัติ โดยเก็บข้อมูลย้อนหลัง แต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียต่างกัน แต่ในแต่ละวิธีที่ว่านี้ต้องนำมาทอนให้เป็นมูลค่าปัจจุบันทั้งสิ้น)

ทั้งนี้ กรณีนี้ไม่นับรวม ค่าอาหาร ค่าเครื่องแต่งกายทั่วไป และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น ๆ เพราะถึงไม่เข้าเรียนก็มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้อยู่แล้ว

อนึ่ง ต้นทุนทางตรงในแง่ส่วนบุคคล/หลักสูตร/คน จะไม่เท่ากันในแต่ละสถานศึกษา หรือเกือบเท่ากัน แต่ไม่เท่ากันเลยทีเดียว จึงเป็นการยากที่จะคิดเป็น Unit/Cost ในส่วนนี้ แต่อย่างไรก็ตาม จุดที่สิ้นสุดของการวิเคราะห์อยู่ที่ ค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตคณะสาธารณสุขศาสตร์เป็นค่าโดยประมาณ

4. ต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) ค่าใช้จ่าย หรือ ต้นทุนชนิดนี้เกิดขึ้นเมื่อ บุคคลสละเวลาที่จะสนุกสนาน หรือทำงานเพื่อเข้าศึกษาต่อจึงเป็นการสูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับจากการทำงาน ซึ่งเรียกว่าค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) และค่าเสียโอกาสนี้จะมีค่าเท่ากับรายได้ที่นักศึกษาผู้ไม่เรียนต่อได้รับจากการทำงาน (earnings foregone) ซึ่งเราวัดต้นทุนชนิดนี้โดยตรงไม่ได้ วิธีวัดโดยการสร้างสมมติฐานขึ้นมาว่า เมื่อบุคคลผู้นั้นไม่เรียนต่อแล้ว และออกไปทำงานเขาจะมีพฤติกรรมเหมือนบุคคลที่ไม่ทำงานในขณะนี้ ดังนั้นต้นทุนทางอ้อมในส่วนบุคคลของการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลจึงเท่ากับรายได้ของผู้ที่จบชั้น ม.6 แล้วออกไปทำงาน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ค่าเสียโอกาสหรือรายได้จากการทำงานที่ต้องสูญเสียไป เพราะการเรียนต่อแทนที่จะทำงานทันทีที่เรียนจบมัธยม ค่าใช้จ่ายนี้คิดจากสมการรายได้ของกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จระดับมัธยมแล้วไม่ได้เรียนต่อ โดยเข้าทำงานเลย จะมีรายได้เท่าใด ค่าที่ได้จากการคิดคำนวณดังกล่าวจะเป็นค่าใช้จ่ายทางอ้อมหรือค่าเสียโอกาสที่ต้องการ และจะต้องนำไปหักภาษี

แล้ว กล่าวคือค่าใช้จ่ายทางอ้อม ส่วนบุคคลเป็นค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่คิดจากสมการรายได้ที่หักภาษีออกแล้วที่บุคคลตัดสินใจว่าจะเรียนต่อหรือไม่เรียนต่อ นั้น เขาจะพิจารณาจากรายได้ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นหากสำเร็จการศึกษา เทียบกับรายจ่ายของการศึกษาที่เพิ่มเติม แต่การพิจารณาเฉพาะรายได้สุทธิเช่นนี้ยังไม่ถูกต้องนัก เพราะบุคคลทั่วไปรู้ว่าแม้เขาตัดสินใจเรียนต่อ เขาอาจจะเรียนไม่จบ ในกรณีนี้รายได้ของเขาย่อมลดลง ในปัจจุบันปรากฏว่ามีการลาออกกลางคันกันในทุกปีเกือบทุกมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเข้าศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลศาสตร์ ได้มีการศึกษาไว้มากพอสมควร โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

2.2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัย

กนกวรรณ เอี่ยมชัย และเยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสาขาพยาบาลศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสาขาพยาบาลศาสตร์ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ การผลิตพยาบาลไปยังต่างประเทศ การให้ทุนการศึกษาเรียนฟรี 4 ปี ความต้องการให้วิทยาลัยไปแนะแนว ระดับชั้นเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับการศึกษาของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ตามลำดับ โดยทั้ง 6 ปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสาขาพยาบาลศาสตร์ของนักเรียนได้ร้อยละ 29.60

บุญเฉลา สุริยวรรณ (2555) สํารวจอัตราความพึงพอใจของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล รพ.มหาราชนครเชียงใหม่ ปี 2550 จากผู้ช่วยพยาบาล จำนวน 192 คน พบว่าผู้ช่วยพยาบาล มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในภาพรวม ร้อยละ 53.3 เมื่อความพึงพอใจเป็นด้านต่างๆ 6 ด้าน ให้ผลที่ต่างกัน ดังนี้ 1) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้าน การบังคับบัญชา ร้อยละ 57.8 2) ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านลักษณะงาน

ร้อยละ 68.8 3.ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านความก้าวหน้า ร้อยละ 34.5 4. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ร้อยละ 79.4 5. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ร้อยละ 39.3 6.ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ร้อยละ 55.2 นอกจากนี้บุญเฉลา สุริยวรรณ ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรพยาบาล รพ.มหาราชนครเชียงใหม่ ปี 2550 จากบุคลากรทุกระดับ จำนวน 479 คน พบว่าร้อยละ 31.9 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก ร้อยละ 66.3 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.8 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับน้อย โดยในส่วนของผู้ช่วยพยาบาลซึ่งได้ทำการศึกษา จากบุคลากรในด้านนี้ จำนวน 121 คน พบว่า ร้อยละ 33.1 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก ร้อยละ 64.5 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับปานกลาง และร้อยละ 2.4 มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับน้อย

มณฑนา เหมชะญาติ, รัชชนก ลิทธิเวช และศุภกิจ เฉลิมกิตติชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความตั้งใจและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพ การพยาบาลของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2547 กับปีการศึกษา 2553 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2547 มีจำนวน 740 คน และปี 2553 มีจำนวน 733 คน รวมเป็นจำนวน 1,473 คน โดยภาพรวม นักเรียนส่วนใหญ่ มีความตั้งใจเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาล อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งหญิงและชาย ที่มีความตั้งใจเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาลมีจำนวนลดลง และนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสูงมีความตั้งใจที่จะเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาลเป็นจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งใน 2 ปีการศึกษา สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียน พบว่าในทั้ง 2 ปีการศึกษา เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลเป็นปัจจัยที่มีอำนาจเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การรับรู้ถึงความสามารถในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล ส่วนการคล้อยตามความเห็นของกลุ่มคนที่มีความสำคัญไม่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าในช่วงระยะเวลาห่างกัน 6 ปีดังกล่าว นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรีและปราจีนบุรีมีความตั้งใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและมีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่นักเรียนในจังหวัดสระแก้วและนครนายกมีความตั้งใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาล และมีการรับรู้ถึงความสามารถในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นางพิมพ์ นิมิตรอนันท์ และทินกร จังหาร(2555) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจ และปัจจัยการจัดการศึกษา ต่อความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ (ในขณะนั้น) มหาวิทยาลัยคริสเตียน จำนวน 180 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดา-มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ครอบครัวค่อนข้างต่ำ มีเจตคติในเชิงบวกในการตั้งใจเรียนให้สำเร็จเพื่อประกอบวิชาชีพตามที่ตั้งใจไว้ เหตุผลของการที่เลือกเข้าศึกษาในสาขาการพยาบาล คือ เป็นความปรารถนาของครอบครัว มีงานทำแน่นอน เป็นอาชีพที่ได้ประโยชน์และมีเกียรติ นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 99.40) มีความพึงพอใจต่อการได้รับการตอบสนองความต้องการในภาพรวมในระดับมาก โดยได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการได้รับการยกย่องมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการได้รับความสำเร็จในชีวิต ด้านสังคม ด้านความปลอดภัย และด้านร่างกาย ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.66) มีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ปัจจัยเกี่ยวหนี้ และผู้สอนในภาพรวมในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจด้านปัจจัยเกี่ยวหนี้มากที่สุด รองลงมาคือด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านผู้สอน ตามลำดับ

ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ความต้องการด้านการได้รับการยกย่อง ด้านความปลอดภัย และด้านการได้รับความสำเร็จในชีวิต ร่วมกันทำนายความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพได้ ร้อยละ 35.2 ($R^2 = 0.35$) ปัจจัยหลักสูตรและปัจจัยเกี่ยวหนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพพยาบาล ได้ร้อยละ 51.40 ($R^2 = 0.51$) เมื่อวิเคราะห์อำนาจการทำนายร่วมกันของ 2 กลุ่มปัจจัยนี้พบว่า ปัจจัยการจัดการศึกษาสามารถทำนายความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ ได้ร้อยละ 38.8 ($R^2 = 0.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาด้านทุน

ยุวดี วัฒนานนท์, ทศนา บุญทอง และสุปราณี อัทธเสรี (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2541 ของคณะพยาบาลศาสตร์ (ศิริราช) มหาวิทยาลัยมหิดล โดย

ศึกษาจากต้นทุนในการผลิตบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตนักศึกษาพยาบาลเฉลี่ยต่อหัวต่อคนต่อปี ในส่วนของงบลงทุน (D) คิดเป็นเงินจำนวน 13,730.162 บาท และค่าใช้จ่ายในส่วนของงบดำเนินการ (K) คิดเป็นจำนวนเงิน 96,257.465 บาท ซึ่งรวมเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนของการผลิตบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ (R) เป็นจำนวนเงิน 109,987.627 บาท/ปี

นิจอพร บานนิกุล (2549) ได้ศึกษาเรื่อง อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษา: หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การศึกษาต้นทุนส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการลงทุนทางการศึกษา รวมทั้งผลตอบแทนส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณผลตอบแทนทางการศึกษา โดยใช้วิธีการสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้ซึ่งมีทั้งหมด 6 ปัจจัย จากนั้นนำสมการที่ได้ไปประมาณการรายได้ เพื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และนำผลต่างของรายได้ดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับต้นทุนทางการศึกษาเพื่อวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลทางการศึกษา คือมูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนภายในและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายได้มี 5 ปัจจัย และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีรายได้หลังหักภาษีมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ตั้งแต่อายุ 25 ปีขึ้นไป ด้านต้นทุนทางการศึกษา เป็นจำนวนเงิน 238,115.75 บาทจึงทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่าเท่ากับ 513,140.61 บาท อัตราผลตอบแทนภายในเท่ากับ 20.29 และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 2.16:1 ซึ่งให้ผลตอบแทนมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

จิตติพร ตันติศรียานุรักษ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของการลงทุนทางการศึกษาของบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 67,365.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.14 และค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้เรียนเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 214,585.77 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.84 และในส่วนของต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อมเฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 230,842.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.02

วิมลทิพย์ ศรีเจริญ (2554) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนพยาบาลและผลตอบแทนสุทธิทางการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาเลือกเรียนปริญญาตรี คณะพยาบาลศาสตร์ เพราะมูลค่าปัจจุบัน อัตราผลตอบแทนภายใน จากการคำนวณคุ้มค่าที่จะลงทุน ซึ่งต้นทุนส่วนบุคคลรวมของนักศึกษาพยาบาลตลอดหลักสูตรเฉลี่ย เท่ากับ 826,729.67 บาทต่อคน ประกอบด้วยต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรงประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยเท่ากับ 380,889.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.07 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลที่มากที่สุดคือ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 92,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.49 ของต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง

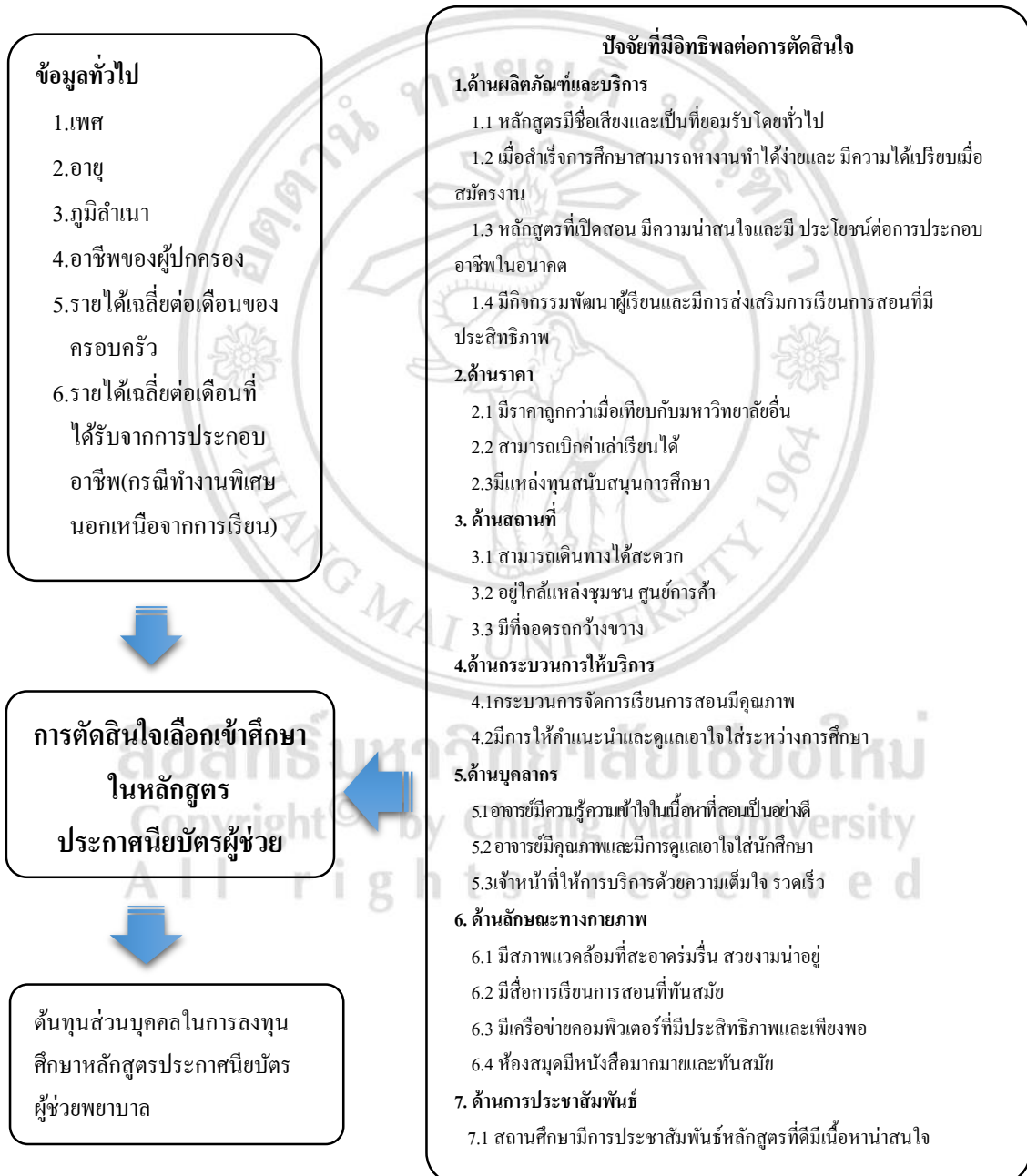

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ภาพที่ 3.1 กรอบที่ใช้ในการศึกษา

จากภาพที่ 3.1 แสดงถึงกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยการศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 100 คน และ นักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาใน 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ (กรณีทำงานพิเศษ นอกเหนือจากการเรียน) และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 7 ด้าน ได้แก่

1) ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

- 1.1) หลักสูตรมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป
- 1.2) เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน
- 1.3) หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมี ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต
- 1.4) มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2) ด้านราคา

- 2.1) มีราคาถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น
- 2.2) สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้
- 2.3) มีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา

3) ด้านสถานที่

- 3.1) สามารถเดินทางได้สะดวก
- 3.2) อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า
- 3.3) มีที่จอดรถกว้างขวาง

4) ด้านกระบวนการให้บริการ

- 4.1) กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ
- 4.2) มีการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา

5) ด้านบุคลากร

- 5.1) อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี
- 5.2) อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา
- 5.3) เจ้าหน้าที่ให้การบริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว

6) ด้านลักษณะทางกายภาพ

- 6.1) มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่
- 6.2) มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย
- 6.3) มีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ
- 6.4) ห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย

7) ด้านการประชาสัมพันธ์

- 7.1) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงต้นทุนส่วนบุคคลในการลงทุนศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลของนักศึกษาโดยแบ่งเป็นวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost)

3.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2556 ซึ่งแบ่งเป็นนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน และ นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2556 มีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำมะโน (Census Research)

3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้จะเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

ของนักศึกษา และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ซึ่งนักศึกษาไม่ได้จ่ายให้กับมหาวิทยาลัย เช่น ค่าถ่ายเอกสารและตำราเรียน เป็นต้น ของนักศึกษา

- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทางสถิติ งานวิจัย เอกสาร รายงานของหน่วยงานและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ทฤษฎีอุปสงค์ แนวคิดส่วนประสมการตลาด แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค และแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา เป็นต้น และข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากงานบริการการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มช. และคณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค ม.พายัพ และ ประกอบด้วยข้อมูลจำนวน นักศึกษา และอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ 2 วัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านการประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นผู้จ่าย โดยแบ่งเป็น ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost)

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ทำการวิเคราะห์โดยใช้แบบวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scales) จัดอันดับ 5 อันดับ ตามรูปแบบของ Likert's scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น	
5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

วิธีการแปลผลแบบสอบถามได้ใช้เกณฑ์การให้ระดับค่าเฉลี่ย (วิชิต อ้วน, 2550) ดังนี้

$$\text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ระดับคะแนน 4.21-5.00	แปลความหมายว่า	มากที่สุด
ระดับคะแนน 3.41-4.20	แปลความหมายว่า	มาก
ระดับคะแนน 2.61-3.40	แปลความหมายว่า	ปานกลาง
ระดับคะแนน 1.81-2.60	แปลความหมายว่า	น้อย
ระดับคะแนน 1.00-1.80	แปลความหมายว่า	น้อยที่สุด

- 3) วิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล/ผู้ช่วยพยาบาล โดยแบ่งเป็นวิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost)

3.1) ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย ซึ่งผู้รับบริการทางการศึกษาเป็นผู้จ่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

3.1.1) ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่สถานศึกษา เป็นค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียม เป็นต้น

3.1.2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าหนังสือ อุปกรณ์การศึกษา ค่าเครื่องแบบ เป็นต้น

- 3.2) **ต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost)** โดยวัดจากค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการศึกษานี้ใช้ข้อมูลค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท/วัน และค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการสอบถามนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน และ นักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน ผลการศึกษามีดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หัวข้อนี้ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิภาค อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และรายได้ต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ โดยแบ่งเป็น จากผู้ปกครอง จากการประกอบอาชีพ (กรณีทำงานพิเศษ นอกเหนือจากการเรียน) จากทุนการศึกษา และ จากการกู้ยืม ซึ่งผลการศึกษามีดังนี้คือ

4.1.1 เพศ

นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.92 เมื่อพิจารณานักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับนักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 85.58 และ ร้อยละ 94.90 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ

เพศ	สถาบันการศึกษา				รวม	
	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		จำนวน(คน)	ร้อยละ
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ		
ชาย	18	17.48	2	5.50	20	14.08
หญิง	85	85.58	37	94.90	122	85.92
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.2 อายุ

การเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ว่าต้องผู้ที่กำลังศึกษา หรือ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือ เทียบเท่า ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 ราย มีอายุเฉลี่ย 26 ปี โดยส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.10 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 26-30 ปี และ อายุน้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.13 และร้อยละ 20.42 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัด พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอายุเฉลี่ย 27 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี และ 26-30 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยคิดเป็นร้อยละ 24.27 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.33 ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพนั้น มีอายุเฉลี่ย 23 ปี ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.79 รองลงมาคือช่วงอายุ 26-30 ปี และอายุที่น้อยกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.82 และร้อยละ 10.26 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ

อายุ	สถาบันการศึกษา					
	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	25	24.27	4	10.26	29	20.42
20-25 ปี	19	18.45	28	71.79	47	33.10
26-30 ปี	25	24.27	5	12.82	30	21.13
31-35 ปี	23	22.33	2	5.13	25	17.61
36-40 ปี	8	7.77			8	5.63
41-45 ปี	2	1.94			2	1.41
มากกว่า 45 ปี	1	0.97			1	0.70
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00
ต่ำสุด (ปี)	18		17		17	
สูงสุด (ปี)	51		35		51	
เฉลี่ย (ปี)	27.19		23.23		26.11	

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.3 ภูมิสำเนา

นักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 ราย โดยส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 58.45 รองลงมาคือจังหวัดอื่นๆ ที่นอกเหนือจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ น่าน พะเยา ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย ลำปาง ดาก เพชรบูรณ์ แพร่ อุตรดิตถ์ ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 41.55

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็น ร้อยละ 54.36 รองลงมาคือ จังหวัดอื่นๆ นอกเหนือจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ น่าน พะเยา ลำพูน เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ดาก แพร่ อุตรดิตถ์ ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 45.64 ส่วนนักศึกษาที่ สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ โดยส่วนใหญ่ มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาคือจังหวัดอื่นๆ นอกเหนือจากจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ น่าน พะเยา เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 30.77 ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามภูมิสำเนา

ภูมิสำเนา	สถาบันการศึกษา					
	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เชียงใหม่	56	54.36	27	69.23	83	58.45
อื่นๆ (ไปรตระบุ)	47	45.64	12	30.77	59	41.55

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.4 ที่พักอาศัยปัจจุบัน

นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 142 ราย โดยส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านเช่า/หอพักเอกชน และบ้านของ บิดา/มารดาในสัดส่วนที่เท่ากัน คือคิดเป็นร้อยละ 40.85 รองลงมาคือ อื่นๆ ซึ่งได้แก่ บ้านของตนเอง/บ้านของสามี และบ้านพักสวัสดิการ ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 18.30 โดยไม่พบว่ามีผู้ที่พักอาศัยในหอพักของมหาวิทยาลัย เนื่องจากทั้งสองสถาบันการศึกษา ไม่มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดหาหอพักให้แก่นักศึกษาที่ศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน โดยส่วนใหญ่พักอาศัยในบ้านเช่า/หอพักเอกชน คิดเป็นร้อยละ 40.78 รองลงมาคือ บ้านของบิดา/มารดา และอื่นๆ ซึ่งได้แก่ บ้านพักสวัสดิการ บ้านของตนเอง หรือบ้านของสามี เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 33.98 และ 25.24 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่ สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน โดยส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านของบิดา/ มารดาคิดเป็นร้อยละ 58.97 รองลงมาคือ บ้านเช่า/หอพักเอกชน คิดเป็นร้อยละ 41.03 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประเภทที่พักอาศัยปัจจุบัน

ประเภทที่พักอาศัย	สถาบันการศึกษา					
	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บ้านเช่า/หอพักเอกชน	42	40.78	16	41.03	58	40.85
บ้านของบิดา/มารดา	35	33.98	23	58.97	58	40.85
อื่นๆ	26	25.24			26	18.30
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.5 เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 142 ราย ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.01-2.50 โดยคิดเป็นร้อยละ 32.39 รองลงมาคือช่วง 2.51-3.00 และ ช่วง 1.51-2.00 คิดเป็นร้อยละ 30.99 และ 21.83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน โดยส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 33.98 รองลงมาคือช่วง 2.01-2.50 และ ช่วง 1.51-2.00 คิดเป็นร้อยละ 30.10 และ 18.45 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.01-2.50 โดยคิดเป็น ร้อยละ 38.46 รองลงมาคือช่วง 1.51-2.00 และช่วง 2.51-3.00 คิดเป็นร้อยละ 30.77 และ 23.08 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกรดเฉลี่ยก่อนเข้า ศึกษา	สถาบันการศึกษา					
	มช. (N=103)		ม.พายัพ(N=39)		รวม	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1.50	3	2.91	1	2.56	4	2.82
1.51-2.00	19	18.45	12	30.77	31	21.83
2.01-2.50	31	30.10	15	38.46	46	32.39
2.51-3.00	35	33.98	9	23.08	44	30.99
3.01-3.50	12	11.65	2	5.13	14	9.86
3.51-4.00	3	2.91	0	0	3	2.11
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.6 อาชีพผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 ราย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำสวน/ทำนา คิดเป็นร้อยละ 30.99 รองลงมาคือ รับจ้าง และ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 25.35 และ 21.83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำสวน/ทำนา คิดเป็นร้อยละ 36.89 รองลงมาคือ รับจ้าง และ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 24.27 และ 19.42 ตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยคิดเป็นร้อยละ 28.21 รองลงมาคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.95 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

อาชีพของผู้ปกครอง	สถาบันการศึกษา					
	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร / ทำสวน / ทำนา	38	36.89	6	15.38	44	30.99
รับจ้าง	25	24.27	11	28.21	36	25.35
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	20	19.42	11	28.21	31	21.83
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	15	14.56	7	17.95	22	15.49
อื่นๆ (โปรดระบุ)	4	3.88	1	2.56	5	3.52
พนักงานบริษัทเอกชน	1	0.97	3	7.69	4	2.82
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 ราย โดยภาพรวมแล้ว ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ย 18,081.70 บาทต่อเดือน โดยครอบครัวของนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 91,270.00 บาทต่อเดือน และ ครอบครัวของนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำที่สุดคือ 6,000.00 บาทต่อเดือน

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า ครอบครัวของนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ จำนวน 103 คน มีรายได้เฉลี่ย 19,025.30 บาทต่อเดือน โดยครอบครัวของ นักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 91,270.00 บาทต่อเดือน และ ครอบครัวของนักศึกษาที่มี รายได้ต่ำที่สุดคือ 6,000.00 บาทต่อเดือน ส่วนครอบครัวของนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัย พายัพ จำนวน 39 คน มีรายได้เฉลี่ย 15,589.70 บาทต่อเดือน โดยครอบครัวของนักศึกษา ที่มีรายได้สูงสุดคือ 40,000.00 บาทต่อเดือน และ ครอบครัวของนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำ ที่สุดคือ 7,000.00 บาทต่อเดือน ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา		รวม
	มช. (N=103)	ม.พายัพ (N=39)	
ค่าเฉลี่ย	19,025.30	15,589.70	18,081.70
ค่าสูงสุด	91,270.00	40,000.00	91,270.00
ค่าต่ำสุด	6,000.00	7,000.00	6,000.00
S.D.	11,417.00	9,402.50	10,976.70

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ คือ รายได้ที่นักศึกษาที่ได้รับ โดยคิดรวมจากรายได้จากการทำงานและรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งโดยภาพรวมแล้วนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 8,231.70 บาท โดยนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 15,630.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ 1,800.00 บาทต่อเดือน

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน มีรายได้เฉลี่ย 8,192.10 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 15,630.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ 1,800.00 บาทต่อเดือน ส่วนนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน มีรายได้เฉลี่ย 3,626.70 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 9,000.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ 2,000.00 บาทต่อเดือน ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา		รวม
	มช. (N=103)	ม.พายัพ (N=39)	
ค่าเฉลี่ย	8,192.10	3,626.70	8,231.70
ค่าสูงสุด	15,630.00	9,000.00	15,630.00
ค่าต่ำสุด	1,800.00	2,000.00	1,800.00
S.D.	3,158.00	1,692.00	4,053.00

ที่มา: จากการศึกษา

1) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากการทำงาน

โดยภาพรวมแล้วนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้จากการทำงานเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 10,360.85 บาท โดยนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 15,630.00 บาทต่อเดือนและ นักศึกษาที่มีรายได้ต่ำที่สุดคือ 5,000.00 บาทต่อเดือน

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีรายได้เฉลี่ย 10,816.37 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 15,630.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้ต่ำที่สุดคือ 6,000.00 บาทต่อเดือน ส่วน นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ มีรายได้เฉลี่ย 6,375.00 บาทต่อเดือน โดย นักศึกษาที่มีรายได้สูงสุดคือ 9,000.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้ต่ำที่สุดคือ 5,000.00 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ จำนวนเฉพาะผู้ที่ทำงานเท่านั้น ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากการทำงาน จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา		รวม
	มช. (N=70)	ม.พายัพ (N=8)	
ค่าเฉลี่ย	10,816.37	6,375.00	10,360.85
ค่าสูงสุด	15,630.00	9,000.00	15,630.00
ค่าต่ำสุด	6,000.00	5,000.00	5,000.00
S.D.	1,885.81	1,407.89	2,281.72

หมายเหตุ: จำนวนเฉพาะผู้ที่ทำงานเท่านั้น

ที่มา: จากการศึกษา

2) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากผู้ปกครอง

โดยภาพรวมแล้วนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองเท่ากับ 3,859.38 บาท โดยนักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองสูงสุด คือ 10,000.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่ำที่สุดคือ 2,500.00 บาทต่อเดือน

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองเฉลี่ย 4,009.38 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองสูงสุดคือ 10,000.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่ำที่สุดคือ 2,500.00 บาทต่อเดือน ส่วนนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองเฉลี่ย 3,709.38 บาทต่อเดือน โดยนักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองสูงสุดคือ 5,000.00 บาทต่อเดือน และ นักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่ำที่สุดคือ 2,500.00 บาท ทั้งนี้จำนวนเฉพาะผู้ที่ได้รับรายได้จากผู้ปกครองเท่านั้น ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับจากผู้ปกครอง จำแนกตามสถาบันการศึกษา

	สถาบันการศึกษา		รวม
	มช. (N=32)	ม.พายัพ (N=32)	
ค่าเฉลี่ย	4,009.38	3,709.38	3,859.38
ค่าสูงสุด	10,000.00	5,000.00	10,000.00
ค่าต่ำสุด	2,500.00	2,500.00	2,500.00
S.D.	1,803.11	798.93	1,391.67

หมายเหตุ: จำนวนเฉพาะผู้ที่ได้รับรายได้จากผู้ปกครองเท่านั้น

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.9 การสนับสนุนทุนการศึกษา

การสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) นั้น จากการศึกษาพบว่าร้อยละ 100 ของผู้ที่ได้รับทุนสนับสนุนฯ จะเป็นการสนับสนุนเฉพาะค่าธรรมเนียมการศึกษา โดยนักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน มีผู้ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา จำนวน 17 คน โดยเป็นผู้ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่พนักงาน ตำแหน่งผู้ช่วยเหลือคนไข้ ที่สังกัดศูนย์ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้เข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 11.97 และเมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน มีผู้ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา คนละ 66,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.51 ส่วนนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพนั้น ไม่มีผู้ได้รับการสนับสนุนค่าธรรมเนียมการศึกษา ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการได้รับ/ไม่ได้รับทุนการศึกษา

การได้รับทุน	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับ	17	16.51	0	0	17	11.97
ไม่ได้รับ	86	83.49	39	100.00	125	88.03
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.10 การกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา

รายได้ที่ได้รับจากการกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) นั้น จากการศึกษา พบว่า คนที่กู้ยืมเงินทั้งหมดจะเป็นการกู้ยืมเฉพาะในส่วนของค่าธรรมเนียมการศึกษา เท่านั้น โดยนักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน มีผู้ที่กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา จำนวน 6 คน โดยกู้ยืมเงินจากธนาคารออมสิน จำนวน 3 คน และกู้ยืมเงินจากญาติ/และคนสนิท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23 และเมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน มีผู้ที่กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.94 ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน มีผู้ที่กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.26 ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามการกู้ยืม/ไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายทางการศึกษา

การกู้ยืม	มช. (N=103)		ม.พายัพ (N=39)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กู้ยืม	2	1.94	4	10.26	6	4.23
ไม่กู้ยืม	101	98.06	35	89.74	136	95.77
รวม	103	100.00	39	100.00	142	100.00

ที่มา: จากการศึกษา

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วย-พยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคาค่าด้านสถานที่ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยทั้ง 7 ด้าน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่เพียงใด โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน น้อยที่สุดให้ 1 คะแนน แล้วนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ทีละด้าน โดยจำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยพายัพ ผลการศึกษามีดังนี้คือ

4.2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม

ในภาพรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับที่ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) ประกอบด้วย 1) อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี 2) อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา และ 3) เจ้าหน้าที่ให้การบริการด้วยความเต็มใจรวดเร็ว อันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) ประกอบด้วย 1) หลักสูตรมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป 2) เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน 3) หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต และ 4) มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ อันดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีคะแนนเฉลี่ย 4.01 (ระดับมาก)

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.07 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านบุคลากร โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.05 (ระดับมาก) อันดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีคะแนนเฉลี่ย 3.92 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลากรและลักษณะทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นอันดับ 1 ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.14 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ย 4.01 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)			ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ			
1.ด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ	4.07	มาก	1	4.02	มาก	4	4.05	มาก	2
2.ด้านราคา	2.48	น้อย	7	2.61	ปานกลาง	7	2.55	น้อย	7
3.ด้านสถานที่	3.74	มาก	5	3.42	มาก	6	3.58	มาก	6
4.ด้านกระบวนการให้บริการ	3.65	มาก	6	3.78	มาก	5	3.72	มาก	5
5.ด้านบุคลากร	4.05	มาก	2	4.14	มาก	1	4.10	มาก	1
6.ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.86	มาก	4	4.14	มาก	1	4.00	มาก	4
7.ด้านประชาสัมพันธ์	3.92	มาก	3	4.10	มาก	3	4.01	มาก	3

ที่มา: จากการศึกษา

1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ โดยจำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษานั้น พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในชื่อเสียงของหลักสูตรซึ่งเป็นที่ยอมรับ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.40 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.17 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรที่เปิดสอนว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.30 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.17 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 (ระดับมาก)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรที่เปิดสอนมีความน่าสนใจและมี ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.18 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ การมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)					
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
1.1 หลักสูตรมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป	4.40	มากที่สุด	1	3.74	มาก	4	3.74	มาก	4
1.2 เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน	3.67	มาก	4	4.17	มากที่สุด	2	4.18	มาก	2
1.3 หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต	4.17	มากที่สุด	2	4.31	มากที่สุด	1	4.31	มากที่สุด	1
1.4 มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	4.03	มากที่สุด	3	3.90	มากที่สุด	3	3.90	มากที่สุด	3

ที่มา: จากการศึกษา

2) ปัจจัยด้านด้านราคา จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านราคา โดยจำแนกตามสถาบันศึกษานั้น พบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.71 (ระดับปานกลาง) โดยเป็นผู้ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่พนักงาน ตำแหน่งผู้ช่วยเหลือคนไข้ ที่สังกัดศูนย์ศรัทธา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อันดับที่ 2 คือ มีค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.67 (ระดับปานกลาง) ส่วนอันดับที่ 3 คือสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.07 (ระดับน้อย)

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีค่าธรรมเนียม การศึกษาตลอดหลักสูตรสูงกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.56 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.87 (ระดับน้อย) ส่วนอันดับที่ 3 คือ สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.41 (ระดับน้อยที่สุด)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีราคาหน่วยกิตสูงกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.67 (ระดับปานกลาง) อันดับที่ 2 คือ การมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.87 (ระดับน้อย) ส่วนอันดับที่ 3 คือ สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.41 (ระดับน้อยที่สุด) (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)			ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ			
2.1 มีราคาหน่วยกิตสูงกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น	2.67	ปานกลาง	2	4.56	มากที่สุด	1	4.56	มากที่สุด	1
2.2 สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้	2.07	น้อย	3	1.41	น้อยที่สุด	3	1.41	น้อยที่สุด	3
2.3 มีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา	2.71	ปานกลาง	1	1.87	น้อย	2	1.87	น้อย	2

ที่มา: จากการศึกษา

3) ปัจจัยด้านสถานที่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านสถานที่ โดยจำแนกตามสถาบันศึกษานั้น พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษาอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ สามารถเดินทางได้สะดวก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.03 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.61 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยแก่การเรียน เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.76 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ สามารถเดินทางได้สะดวก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.69 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ มีที่จอดรถกว้างขวาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.23 (ระดับปานกลาง) (ตารางที่ 4.16)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียน เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ สามารถเดินทางได้สะดวก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.23 (ระดับปานกลาง) ส่วนอันดับที่ 3 คือ มีที่จอดรถกว้างขวาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.23 (ระดับปานกลาง) (ตารางที่ 4.16)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.16 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)					
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
3.1 สามารถเดินทางได้สะดวก	4.03	มาก	2	3.69	มาก	2	3.69	มาก	2
3.2 อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า	4.31	มากที่สุด	1	3.03	ปานกลาง	4	3.03	ปานกลาง	4
3.3 มีที่จอดรถกว้างขวาง	3.03	ปานกลาง	4	3.23	ปานกลาง	3	3.23	ปานกลาง	3
3.4 สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียน	3.61	มาก	3	3.76	มาก	1	3.77	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

4) ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ โดยจำแนกตามสถาบันศึกษานั้น พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.85 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ มีการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.45 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 (ระดับมาก)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีสถานศึกษาที่มีบุคลากรคอยให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ การที่สถาบันการศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพโดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)			ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ			
4.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ	3.85	มาก	1	3.77	มาก	2	3.77	2	มาก
4.2 มีการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา	3.45	มาก	2	3.80	มาก	1	3.79	1	มาก

ที่มา: จากการศึกษา

5) ปัจจัยด้านบุคลากร จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านบุคลากร โดยจำแนกตามสถาบันการศึกษานั้น พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษามีอาจารย์ที่มีคุณภาพและดูแลเอาใจใส่นักศึกษา เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.13 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษามีอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.82 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.95 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.67 (ระดับมาก)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีอาจารย์ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.27 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.09 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.87 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)			ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ			
5.1 อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี	4.13	มาก	2	4.82	มากที่สุด	1	4.27	มากที่สุด	1
5.2 อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา	4.15	มาก	1	3.95	มาก	2	4.09	มาก	2
5.3 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว	3.95	มาก	3	3.67	มาก	3	3.87	มาก	3

ที่มา: จากการศึกษา

6) ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ โดยจำแนกตามสถาบันศึกษานั้น พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.09 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.92 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือการมีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.74 (ระดับมาก)

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.43 (ระดับมากที่สุด) อันดับที่ 2 คือ ห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.28 (ระดับมากที่สุด) ส่วนอันดับที่ 3 คือ มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00 (ระดับมาก)

หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.14 (ระดับมาก) อันดับที่ 2 คือ การมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.04 (ระดับมาก) ส่วนอันดับที่ 3 คือ การมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.77 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)					
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
6.1 มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่	3.68	มาก	4	4.00	มาก	3	3.77	มาก	3
6.2 มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	3.92	มาก	2	4.43	มากที่สุด	1	4.04	มาก	2
6.3 มีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ	3.74	มาก	3	3.82	มาก	4	3.76	มาก	4
6.4 ห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย	4.09	มาก	1	4.28	มากที่สุด	2	4.14	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

7) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

หากพิจารณาปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจนั้น ทั้ง 2 สถาบันการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับ ปัจจัยดังกล่าวในระดับมาก โดยนักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีคะแนนเฉลี่ย 3.92 (ระดับมาก) และมหาวิทยาลัยพายัพ มีคะแนนเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) (ตารางที่ 4.20)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว นักศึกษาที่ศึกษาในศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการการที่สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย คือ 3.96

ตารางที่ 4.20 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย	สถาบันการศึกษา						รวม		
	มช. (N=103)			ม.พายัพ (N=39)					
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
7.1 สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจ	3.92	มาก	1	4.10	มาก	1	3.96	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

4.3 ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

4.3.1 ต้นทุนทางตรง

การลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ มีต้นทุนทางตรงโดยคิดรวมจาก 1) ค่าที่พัก 2) ค่าวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา 3) ค่าหนังสือ เอกสารประกอบการเรียนและค่าถ่ายเอกสาร 4) ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์) 5) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปกลับ ที่พัก-สถานศึกษา 6) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับ ภูมิลำเนา 7) ค่าเครื่องแต่งกายชุดนักศึกษา 8) ค่าเครื่องแบบฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งมีค่าโดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 42,513.09 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็น อันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 47.46 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 20,176.08 บาท อันดับ 2 คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 23.23 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 9,874.92 บาท และอันดับ 3 คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา คิดเป็นร้อยละ 12.77 ของต้นทุน ทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 5,428.92 บาท

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า ต้นทุนทางตรงโดยเฉลี่ยต่อคนต่อ หลักสูตรของนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น มีค่าเท่ากับ 35,187.35 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.45 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 12,827.16 บาท อันดับ 2 คือ ค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.82 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 11,196 บาท และอันดับ 3 คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง กลับภูมิลำเนา คิดเป็นร้อยละ 11.53 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร เท่ากับ 4,057.80 บาท

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพนั้น พบว่ามีต้นทุนทางตรงเท่ากับ 49,838.82 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 55.23 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 27,525.00 บาท อันดับ 2 คือ ค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.16 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมี ค่าเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 8,553.84 บาท และอันดับ 3 คือ ค่าใช้จ่ายในการ เดินทางกลับภูมิลำเนา คิดเป็นร้อยละ 13.64 ของต้นทุนทางตรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่อคนต่อ หลักสูตรเท่ากับ 6,800.04 บาท (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ประเภท	สถาบันการศึกษา								
	มช.			ม.พายัพ			รวม		
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	SD	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	SD	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	SD
1. ค่าที่พัก	12,827.16	36.45	16,529.00	27,525	55.23	14,381.00	20,176.08	47.46	866.08
2. ค่าวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา	639.17	1.82	558.61	484.61	0.97	271.00	561.89	1.32	109.29
3. ค่าหนังสือ เอกสารประกอบการเรียน และค่าถ่ายเอกสาร	536.55	1.53	560.00	541.67	1.09	495.34	539.11	1.27	3.62
4. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มี แอลกอฮอล์)	2,540.86	7.22	1,153.32	2,650.00	5.32	1,199.69	2,595.43	6.10	77.17
5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่ พัก-สถานศึกษา	11,196.00	31.82	7,354.02	8,553.84	17.16	6,987.28	9,874.92	23.23	1,868.29
6. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา	4,057.80	11.53	4,424.58	6,800.04	13.64	4,099.25	5,428.92	12.77	1,939.06
7. ค่าเครื่องแต่งกายชุดนักศึกษา	1,594.66	4.53	712.35	1,472.85	2.96	618.03	1,533.75	3.61	86.13
8. ค่าเครื่องแบบฝึกปฏิบัติงาน	1,795.15	5.10	1,056.76	1,810.81	3.63	677.32	1,802.98	4.24	11.073
รวม	35,187.35	100.00		49,838.82	100.00		42,513.09	100.00	

ที่มา: จากการศึกษา

4.3.2 ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost)

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่นั้น มีต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) โดยเฉลี่ยต่อคนต่อ หลักสูตรเท่ากับ 101,187.35 บาท และ การศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในมหาวิทยาลัยพายัพ มีต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) โดยเฉลี่ยต่อคน ต่อหลักสูตรเท่ากับ 98,838.82 บาท (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร จำแนกตามสถาบันการศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา	ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	ค่าธรรมเนียมการศึกษา	รวม
มช.	35,187.35	66,000	101,187.35
ม.พายัพ	49,838.82	49,000	98,838.82

ที่มา: จากการศึกษา

4.3.3 ต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) หรือค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้าง ที่นักศึกษาสมควรได้รับจากการทำงาน แต่ต้องเสียไปเพื่อใช้เวลาในการศึกษาใน หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูล ของอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในเขตท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ในอัตรา 300 บาทต่อวัน ตามประกาศเรื่อง “อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ(ฉบับที่ 7)” เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2554 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป¹ จำนวนกับวัน ทำงานประจำปี จำนวน 247 วัน (จำนวนจากวันทำงานปกติต่อสัปดาห์ 5 วัน คูณด้วย 52 สัปดาห์ เท่ากับ 260 วัน หักด้วยจำนวนวันหยุดนักขัตฤกษ์ 13 วัน) นั้น พบว่า ต้นทุนค่า เสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างที่นักศึกษาสมควรได้รับจากการทำงานของการเข้าศึกษาใน หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) มีค่าเท่ากับ 74,100 บาท ต่อคน ต่อหลักสูตร และต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนตั้งแต่ ต้นจนจบการศึกษา โดยอ้างอิงจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ของ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 17 แห่ง มีค่าเท่ากับร้อยละ 1.94²

¹ ที่มา: http://www.mol.go.th/employee/interesting_information/4131 ข้อมูล ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2557

² ที่มา: http://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/interstrate/_layouts/application/interest_rate/IN_Rate.aspx ข้อมูล ณ วันที่ 12 ธันวาคม 2557

ดังนั้น ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนตั้งแต่ต้นจนจบ การศึกษาที่นักศึกษาสูญเสียไประหว่างการเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) นั้น หากเป็นผู้ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะมีค่าเท่ากับ 1,963.03 บาท ส่วนมหาวิทยาลัยพายัพจะมีค่าเท่ากับ 1,917.47 บาท (ตารางที่ 4.23)

4.3.4 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลใน จังหวัดเชียงใหม่

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลใน จังหวัดเชียงใหม่ นั้น หากเป็นผู้ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 177,250.38 บาท โดยเป็นต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) จำนวน 101,187.35 บาทต่อคน ต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมการศึกษา จำนวน 66,000 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่ไม่ถูกรวมไว้ใน ค่าธรรมเนียมการศึกษา³ โดยเฉลี่ยเท่ากับ 35,187.35 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุน ส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 76,063.03 บาท ต่อคนต่อ หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในอัตรา 300 บาทต่อวัน ที่นักศึกษาสมควรได้รับจากการทำงาน แต่ต้องเสียไปเพื่อใช้เวลาในการศึกษา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) และค่าเสียโอกาสจาก ผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา ซึ่งมีเฉลี่ยค่าเท่ากับ 1,963.03 บาท ต่อ คนต่อหลักสูตร จำนวนโดยอ้างอิงจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ของ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 17 แห่ง ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 1.94

³ ได้แก่ 1) ค่าที่พัก 2) ค่าวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา 3) ค่าหนังสือ เอกสารประกอบการเรียน และค่าถ่ายเอกสาร 4) ค่าอาหารและ เครื่องดื่ม (ไม่นับรวมเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์) 5) ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา 6) ค่าใช้จ่ายในการ เดินทางกลับภูมิลำเนา 7) ค่าเครื่องแต่งกายชุดนักศึกษา 8) ค่าเครื่องแบบฝึกปฏิบัติงาน

ในส่วนของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยพายัพจะมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 174,856.29 บาท โดยเป็น ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) จำนวน 98,838.82 บาทต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมการศึกษา จำนวน 49,000 บาทต่อคนต่อหลักสูตร และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่ไม่ถูกรวมไว้ในค่าธรรมเนียม การศึกษา โดยเฉลี่ยเท่ากับ 49,838.82 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 76,017.47 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในอัตรา 300 บาทต่อวัน ที่นักศึกษาสมควร ได้รับจากการทำงาน แต่ต้องเสียไปเพื่อใช้เวลาในการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) จำนวน 74,100 บาท และค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทน ดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา ซึ่งมีเฉลี่ยค่าเท่ากับ 1,917.47 บาทต่อคนต่อ หลักสูตร จำนวนโดยอ้างอิงจากค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ของ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย จำนวน 17 แห่ง ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 1.94 (ตารางที่ 4.23)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.23 ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร

สถาบันการศึกษา	ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา (1)	ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล(2)	ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) (3)=(1)+(2)	ค่าเสียโอกาสจากรายได้ค้าง (4)	ค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา (5)	ต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) (6)=(4)+(5)	ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคล (7)=(3)+(6)
มช.	66,000	35,187.35	101,187.35	74,100	1,963.03	76,063.03	177,250.38
ม.พายัพ	49,000	49,838.82	98,838.82	74,100	1,917.47	76,017.47	174,856.29

ที่มา: จากการศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) วิเคราะห์ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประโยชน์สำหรับเป็นข้อมูลนำเสนอแก่ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ ได้อย่างเหมาะสมและตรงกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนส่วนบุคคลในการลงทุนศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ไปช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกเรียนในหลักสูตรดังกล่าวได้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ โดยมีประชากร 142 คน แบ่งเป็นนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน และ นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด โดยสามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 142 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 26 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่พักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า/หอพักเอกชน เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.01-2.50 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร/ ทำสวน /ทำนา โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว เท่ากับ 18,082 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ เท่ากับ 4,258 บาท อีกทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 103 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 27 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด เชียงใหม่ พักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า/หอพักเอกชน มีเกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายอยู่ในช่วง 2.51-3.00 ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร/ ทำสวน /ทำนา โดยมี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว เท่ากับ 19,025 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษา ได้รับ เท่ากับ 8,184 บาท อีกทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ไม่ได้รับ การสนับสนุนทุนการศึกษา และไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ส่วนนักศึกษาที่สังกัด มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน 39 คนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 23 ปี มี ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ พักอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา เกรดเฉลี่ยในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วง 2.01-2.50 ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว เท่ากับ 15,590 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ เท่ากับ 8,184 บาท อีกทั้งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษา ในหลักสูตรนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา และไม่ได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา

5.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้า ศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านด้านผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.07 (ระดับมาก) รองลงมาคือปัจจัยด้านบุคลากร และ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านด้านปัจจัยด้านบุคลากร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านด้านผลิตภัณฑ์ และบริการ และ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ หากแบ่งพิจารณาปัจจัยที่ละด้าน จำนวน 7 ด้าน โดยจำแนกตามสถาบันการศึกษา ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความสำคัญในชื่อเสียงของหลักสูตรซึ่งเป็นที่ยอมรับ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.40 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือหลักสูตรที่เปิดสอนมีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพนั้น ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรที่เปิดสอนว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.30 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและ มีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2) ปัจจัยด้านด้านราคา จำแนกตามสถาบันการศึกษา

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.71 (ระดับปานกลาง) รองลงมาคือ มีค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น และสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ ตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.56 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา และสามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้ ตามลำดับ

3) ปัจจัยด้านสถานที่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษาอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.31 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือสามารถเดินทางได้สะดวก และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียนตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถานศึกษามีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือสามารถเดินทางได้สะดวก และมีที่จอดรถกว้างขวาง ตามลำดับ

4) ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.85 (ระดับมาก) รองลงมาคือ มีการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.79 (ระดับมาก) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ

5) ปัจจัยด้านบุคลากร

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษามีอาจารย์ที่มีคุณภาพและดูแลเอาใจใส่นักศึกษา เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15 (ระดับมาก) รองลงมาคือ อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี และเจ้าหน้าที่ให้การบริการด้วยความเต็มใจ ตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการที่สถาบันการศึกษามีอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.67 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือ อาจารย์มีคุณภาพ และมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา และ เจ้าหน้าที่ให้การบริการด้วยความเต็มใจรวดเร็ว ตามลำดับ

6) ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ

นักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.28 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือ มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการมีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.44 (ระดับมากที่สุด) รองลงมาคือ ห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย และมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่ ตามลำดับ

7) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

หากพิจารณาปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาน่าสนใจนั้น ทั้ง 2 สถาบันการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวในระดับมาก โดยนักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีคะแนนเฉลี่ย 4.10 (ระดับมาก) และมหาวิทยาลัยพายัพ มีคะแนนเฉลี่ย 3.92 (ระดับมาก)

5.1.3 ต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาต้นทุนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร มีผลการศึกษาดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล

ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น มีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร 42,513.09 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสังกัดสถาบันการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรของนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น มีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร 35,187.35 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา ตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่สังกัดมหาวิทยาลัยพายัพนั้น พบว่ามีค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร 49,838.82 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักสูงสุดเป็นอันดับ 1

รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไป-กลับ ที่พัก-สถานศึกษา และค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา ตามลำดับ

2) **ต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost)**

การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตร เท่ากับ 101,187.35 บาท ส่วนการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยพายัพ มีต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) โดยเฉลี่ยต่อคนต่อหลักสูตรเท่ากับ 98,838.82 บาท

3) **ต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost)**

การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) ซึ่งประกอบด้วย ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างที่นักศึกษาสมควรได้รับจากการทำงานและต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษา เท่ากับ 74,100 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และ 1,963.03 บาทตามลำดับ ส่วนมหาวิทยาลัยพายัพนั้น มีค่าเท่ากับ 74,100 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และ 1,917.47 บาทตามลำดับ

4) **ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในจังหวัดเชียงใหม่**

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคลของการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น หากเป็นผู้ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 177,250.38 บาท โดยเป็นต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) จำนวน 101,187.35 บาทต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมการศึกษา จำนวน 66,000 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่ไม่ถูกรวมไว้ในค่าธรรมเนียมการศึกษา โดยเฉลี่ยเท่ากับ 35,187.35 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 76,063.03 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ในอัตรา 300 บาทต่อวัน จำนวน 74,100 บาท และค่า

เสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา ซึ่งมีเฉลี่ยค่าเท่ากับ 1,963.03 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร

ในส่วนของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ส่วนบุคคลของผู้ที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) ของมหาวิทยาลัยพายัพ จะมีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 174,856.29 บาท โดยเป็นต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) จำนวน 98,838.82 บาทต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมการศึกษา จำนวน 49,000 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่ไม่ถูกรวมไว้ในค่าธรรมเนียมการศึกษา โดยเฉลี่ยเท่ากับ 49,838.82 บาทต่อคนต่อหลักสูตร และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) โดยเฉลี่ยเท่ากับ 76,017.47 บาท ต่อคนต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในอัตรา 300 บาทต่อวัน จำนวน 74,100 บาท และค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของต้นทุนการศึกษา ซึ่งมีเฉลี่ยค่าเท่ากับ 1,917.47 บาทต่อคนต่อหลักสูตร

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่มีเกรดเฉลี่ยก่อนเข้ารับการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการเรียนในสายงานวิชาชีพทางการพยาบาลนั้น ควรมีผลการเรียนที่ดี เนื่องจากเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างยาก ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรมอบทุนให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีการเรียนดีหันมาสนใจเรียนในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น โดยผู้ที่มีการเรียนดีนี้เองที่จะสามารถช่วยอธิบายเนื้อหาที่เรียนแก่เพื่อนร่วมรุ่นได้
- 2) จากการศึกษาปัจจัยด้านราคาพบว่า นักศึกษาได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาเป็นอันดับ 1 ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาทั้งหมด แต่ในความเป็นจริงกลับมีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาในหลักสูตรนี้ไม่มากนัก โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยพายัพที่ไม่มีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาเลย ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษาให้กับนักศึกษา เพื่อให้มีผู้สนใจสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ทำให้การคัดกรองบุคคลเพื่อเข้าศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา

ในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตร 1 ปี) นั้น มีมูลค่าค่อนข้างสูง ทั้งใน ส่วนของต้นทุนส่วนบุคคลทางตรง (Direct Private Cost) และต้นทุนส่วนบุคคลทางอ้อม (Indirect Private Cost) ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนค่าเสียโอกาสจากรายได้ค่าจ้างที่นักศึกษาสมควรได้รับจากการทำงานและต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนดอกเบี้ยเงินฝากของ ต้นทุน ตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษานั้น ไม่สามารถปรับลดได้ มีเพียงต้นทุนส่วนบุคคล ทางตรง (Direct Private Cost) ที่สามารถปรับลดได้ ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยจึงควรปรับลด ค่าธรรมเนียมการศึกษา หรือจัดหาหอพักในมหาวิทยาลัยสำหรับให้นักศึกษาในหลักสูตรนี้ ได้เข้าพักในหอพักที่ใกล้กับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับ จากหอพัก-มหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดหา แหล่งทุนสำหรับการศึกษาให้กับนักศึกษาอีกทางหนึ่ง สถานศึกษาควรจัดหาแหล่งทุน ให้นักศึกษาได้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ค้นพบปัจจัยด้านอื่นที่อาจ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล เช่น ระดับ การศึกษาสูงสุดก่อนเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล เนื่องจาก การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า มีนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล จำนวนไม่น้อยมีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี แต่กลับสนใจเข้าศึกษาใน หลักสูตรนี้ สถานการณ์ด้านตลาดแรงงานของอาชีพผู้ช่วยพยาบาล แรงจูงใจในการเข้าศึกษา จากครอบครัว เป็นต้น
- 2) การศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาใน หลักสูตร ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล ในสถาบันการศึกษาต่างๆที่เปิดสอนในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการวางแผนพัฒนาต่อไป และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในอนาคตได้
- 3) การศึกษาครั้งต่อไปควรพัฒนาแบบสอบถาม โดยเพิ่มความละเอียดของแบบสอบถามให้มี ค่าความละเอียดของระดับความคิดเห็นเป็น 1-10 เพื่อให้สามารถเห็นภาพรวมของระดับ ความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ เอี่ยมชัย และเยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์. 2550. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสาขาพยาบาลศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในเขตจังหวัดเชียงรายและพะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://61.7.213.76/ULIB57/dublin.php?ID=13399109008>
- จิตติพร ตันติศรียานุรักษ์. 2552. “การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของการลงทุนทางการศึกษาของบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ”. **วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 5, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 108-113.**
- ตุลย์ลักษณ์ อุ้ไพบิจิตร. 2550. **ความพึงพอใจ พฤติกรรม และความจงรักภักดีของผู้บริโภคต่อร้านขายยาที่ แอนด์ที ฟาร์ม่า เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).**
- นงพิมล นิมิตรอนันท์ และทินกร จังหาร. 2555. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. **วารสารพยาบาลทหารบก 13, 2 (พ.ค. - ส.ค.): 60-70.**
- นิจพร บานนิกุล. 2549. **อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษา: กรณีศึกษาหลักสูตรปริญญาโท. (การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิตมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).**
- บุญคง หันจางสิทธิ์. 2540. **เศรษฐศาสตร์ ทรัพยากรมนุษย์: ประชาชน แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรม ศาสนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โอ.เอส พรินติ้ง เฮ้าส์.**
- บุญเฉลา สุริยวรรณ. 2555. **การจัดอัตราค่าจ้างโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก www.med.cmu.ac.th/.../ha/...บุญเฉลา/safe%20staf%5B1%5D...ppt**

- ผู้จัดการออนไลน์. 2556. ไทยขาดแคลนพยาบาล 4.6 หมื่นคน สธ.เร่งผลิตเต็มสูบ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://www.manager.co.th/qol/ViewNews.aspx?NewsID=9560000107620&Html=1&CommentReferID=23708333&CommentReferNo=11&TabID=3&>
- พิบูล ทิปะपाल. 2534. **หลักการตลาด (ปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการตลาดคณะวิทยาการจัดการ สถาบันศึกษานานาชาติเจ้าพระยา.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน. 2556. **พยาบาลกับ AEC**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก http://www.stou.ac.th/nursing/Upload/6N_Presentation/5Pawinee.pdf
- มันทนา เหมชะญาติ, รัชชนก สิทธิเวช และศุภกิจ เฉลิมกิตติชัย. 2554. “การเปรียบเทียบความตั้งใจและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกศึกษาวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2547 กับปีการศึกษา 2553”. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี** 22, 2 (มีนาคม – สิงหาคม): 28-49.
- ยุวดี วัฒนานนท์, ทศนา บุญทอง และสุปราณี อัทธเสรี. 2543. “การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล”. **วารสารสภาการพยาบาล** 15, 1 (มกราคม-มีนาคม): 34-45.
- รังสรรค์ โนชัย. 2555. **ทฤษฎีอุปสงค์**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก www.kmitl.ac.th/afim/download/AgMM/fooddemand.doc
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. 2522. **การแนะนำอาชีพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2534. **หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วิจิต อุ่ออัน. 2550. **การวิเคราะห์ข้อมูลของสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS**. กรุงเทพฯ: ฟรันทท์แอมที (ประเทศไทย).
- วิมลทิพย์ ศรีเจริญ. 2554. **การตัดสินใจเลือกเรียนพยาบาลและผลตอบแทนสุทธิของการลงทุนทางการศึกษา**. (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2541. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไอทีเก็ซ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ชาลิต ประภวานนท์, สมชาย หิรัญกิตติ, สมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ และสุดา
สุวรรณภิมย์. 2538. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิสิทธิ์พัฒนา.

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย. 2552. **ความมั่นคงของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต:รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2552**. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย.

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2556. **จำนวนการใช้บริการโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2556, จาก <http://bps.ops.moph.go.th/Healthinformation/index.htm>

สำนักสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2553. **ศธ. ผลิตพยาบาลวิชาชีพ ผู้ช่วยพยาบาลเพิ่มอีก 8,500 คน ใช้จบไทยเข้มแข็งปี 2553-2555**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2557, จาก http://www.moph.go.th/ops/iprg/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=28689

เสรี วงษ์มณฑา. 2541. **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไอทีเก็ซ.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. 2539. **พฤติกรรมบริโภค**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Cohn, E. & Geske, T. G. 1990. **The Economics of Education**. 3rd ed. New York: Pergamon Press.

Engel, J. F., Kollat, D. T. & Blackwell, R. D. 1968. **Consumer behavior**. New York: Holt Rinehart and Winston.

Engel, J. F., Roger, D. B. & Paul, W. M. 1993. **Consumer behavior**. 7th ed. Forth Worth : The Dryden Press.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. 1987. **Consumer behavior**. 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. 1994. **Consumer behavior**. 5th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Schultz, T. W. 1961. Investment in Human Capital. **American Economic Review** 51, 4 (March): 1035-1039.

World Bank. 1995. **World development Report 1995**. Oxford: Oxford University Press.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล
ในจังหวัดเชียงใหม่

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเท่านั้น สำหรับแบบสอบถามจะมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

หน้าคำตอบ และเติมข้อความในช่องที่เว้นว่างไว้

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	ปี	
3. ภูมิลำเนา	☐ เชียงใหม่	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ที่พักอาศัยปัจจุบัน	☐ หอพักของมหาวิทยาลัย	☐ บ้านเช่า/ หอพักเอกชน
	☐ บ้านของบิดา/มารดา	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. เกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ ต่ำกว่า 1.50	☐ 1.51 - 2.00
	☐ 2.01 - 2.50	☐ 2.51 - 3.00
	☐ 3.01 - 3.50	☐ 3.51 - 4.00

6. สถานศึกษาที่ท่าน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยพายัพ
ศึกษาอยู่
7. อาชีพผู้ปกครอง ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้าง เกษตรกร / ทำสวน / ทำนา
 พนักงานบริษัทเอกชน อื่นๆระบุ.....
8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว บาท
9. รายได้ต่อเดือนที่นักศึกษาได้รับ บาท
- จากผู้ปกครอง.....บาท
- จากการทำงาน.....บาท
- จากทุนการศึกษา.....บาท
- จากการกู้ยืม.....บาท

**ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาล**

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในคำตอบที่เห็นว่าเหมาะสม มีอิทธิพล หรือมีความสำคัญต่อการ
ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา	ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์					
1.1 หลักสูตรมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป					
1.2 เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถหางานทำได้ง่ายและมีความได้เปรียบเมื่อสมัครงาน					
1.3 หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา	ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4 มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ					
2.ด้านราคา					
2.1 มีค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น					
2.2 สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้					
2.3 มีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา					
3. ด้านสถานที่					
3.1 สามารถเดินทางได้สะดวก					
3.2 อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า					
3.3 มีที่จอดรถกว้างขวาง					
3.4 สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียน					
4.ด้านกระบวนการให้บริการ					
4.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ					
4.2 มีการให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษา					
5.ด้านบุคลากร					
5.1 อาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี					
5.2 อาจารย์มีคุณภาพและมีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา					
5.3 เจ้าหน้าที่ให้การบริการด้วยความเต็มใจรวดเร็ว					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา	ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ					
6.1 มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่					
6.2 มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย					
6.3 มีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ					
6.4 ห้องสมุดมีหนังสือมากมายและทันสมัย					
7. ด้านการประชาสัมพันธ์					
7.1 สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาที่น่าสนใจ					
8. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล
คำชี้แจง โปรดเติมข้อความในช่องที่เว้นว่างไว้

- 3.1 ค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าธรรมเนียมการศึกษาที่นักศึกษาจ่ายให้กับมหาวิทยาลัยโดยตรง
ค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตร บาท
- 3.2 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นักศึกษาจ่ายไประหว่างการศึกษาดังกล่าว
1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยขณะกำลังศึกษา (รวมค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าส่วนกลาง)
 - 1.1 ค่าเช่าหอพัก (หอพักในมหาวิทยาลัย) บาทต่อปีการศึกษา
 - 1.2 ค่าเช่าบ้านหรือหอพักเอกชน (หอพักนอกมหาวิทยาลัย).....บาทต่อเดือน
 - 1.3 อื่นๆ (โปรดระบุ) บาทต่อเดือน
 2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา
 - 2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา.....บาทต่อเดือน
 - 2.2 ค่าหนังสือ เอกสารประกอบการเรียน และค่าถ่ายเอกสาร.....บาทต่อภาคการศึกษา

3. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)บาทต่อเดือน
4. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะในการเดินทาง
- 4.1 ประเภทยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางจากที่พักมายังมหาวิทยาลัย (สามารถระบุได้มากกว่า 1 รูปแบบการเดินทาง)
- รถยนต์ส่วนตัว
- รถจักรยานยนต์
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 4.2 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับ จากที่พักมายังมหาวิทยาลัย.....บาทต่อเดือน
- 4.3 กรณีภูมิลำเนาต่างจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับภูมิลำเนาเดิม.....บาทต่อเดือน
- 4.4 อื่นๆ โปรดระบุ
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
- 5.1 ค่าเครื่องแต่งกายชุดนักศึกษาบาทต่อปี
- 5.2 อื่นๆ (โปรดระบุ)บาทต่อเดือน
6. ค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัติงาน
- 6.1 ค่าเครื่องแบบฝึกปฏิบัติงาน (รวมถึงค่าหมวก (สำหรับนักศึกษาหญิง) และเข็มขัด (สำหรับนักศึกษาชายด้วย)).....บาทต่อปี
- 6.2 อื่นๆโปรดระบุบาทต่อปี
7. ค่ากิจกรรมต่างๆ
- 7.1 ค่ากิจกรรมรับน้อง.....บาทต่อปี
- 7.2 อื่นๆโปรดระบุบาทต่อปี
8. ท่านมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลหรือไม่ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของปัจจัยต่างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ

ตารางที่ ข-1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาใน
หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.หลักสูตรมีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป	มช.	48 (46.6)	48 (46.6)	7 (6.8)	-	-	4.40	0.62	มากที่สุด	1
	พายัพ	4 (10.3)	21 (53.8)	14 (35.9)	-	-	3.74	0.64	มาก	4
2. เมื่อสำเร็จการศึกษา สามารถหางานทำได้ง่าย และมีความได้เปรียบเมื่อ สมัครงาน	มช.	15 (14.6)	49 (47.6)	30 (29.1)	8 (7.8)	1 (1.0)	3.67	0.86	มาก	4
	พายัพ	14 (35.9)	18 (46.2)	7 (17.9)	-	-	4.17	0.72	มาก	2
3.หลักสูตรที่เปิดสอน มีความน่าสนใจและมี ประโยชน์ต่อการ ประกอบอาชีพใน อนาคต	มช.	24 (23.3)	73 (70.9)	6 (5.8)			4.17	0.51	มาก	2
	พายัพ	13 (33.3)	25 (64.1)	1 (2.6)			4.30	0.52	มากที่สุด	1
4. มีกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนและมีการ ส่งเสริมการเรียนการ สอนที่มีประสิทธิภาพ	มช.	19 (18.4)	69 (67.0)	15 (14.6)			4.03	0.58	มาก	3
	พายัพ	7 (17.9)	21 (53.8)	11 (28.2)			3.90	0.68	มาก	3

ที่มา: จากการศึกษา

2. ปัจจัยด้านด้านราคา

ตารางที่ ข-2 ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้านราคา		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.มีค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรถูกกว่าเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น	มช.		13 (12.6)	47 (45.6)	39 (37.9)	4 (3.9)	2.67	0.75	ปานกลาง	2
	พายัพ	23 (59.0)	15 (38.5)	1 (2.6)			4.56	0.55	มากที่สุด	1
2.สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้	มช.		9 (8.7)	27 (26.2)	29 (28.2)	38 (36.9)	2.07	0.99	น้อย	3
	พายัพ			16 (41.0)	23 (59.0)		1.41	0.50	น้อยที่สุด	3
3.มีแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา	มช.	25 (24.3)	4 (3.9)	24 (23.3)	16 (15.5)	34 (33.0)	2.71	1.56	ปานกลาง	1
	พายัพ	1 (2.6)	3 (7.7)	3 (7.7)	15 (38.5)	17 (43.6)	1.87	1.03	น้อย	2

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. ปัจจัยด้านสถานที่

ตารางที่ ข-3 ปัจจัยด้านสถานที่ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้านสถานที่		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1.สามารถเดินทางได้สะดวก	มช.	23 (22.3)	60 (53.8)	20 (19.4)			4.03	0.45	มาก	2
	พายัพ	4 (10.3)	20 (51.3)	14 (35.9)	1 (2.6)		3.69	0.69	มาก	2
2.อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ศูนย์การค้า	มช.	44 (42.7)	47 (45.6)	12 (11.7)			4.31	0.67	มากที่สุด	1
	พายัพ		8 (20.5)	24 (61.5)	7 (17.9)		3.02	0.63	ปานกลาง	4
3. มีที่จอดรถกว้างขวาง	มช.	12 (11.7)	8 (7.8)	67 (65.0)	3 (2.9)	13 (12.6)	3.02	1.04	ปานกลาง	4
	พายัพ	9 (23.1)	8 (20.5)	9 (23.1)	9 (23.1)	4 (10.3)	3.23	1.33	ปานกลาง	3
4. สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยแก่การเรียน	มช.	5 (12.0)	39 (37.9)	52 (50.5)			3.61	0.69	มาก	3
	พายัพ	5 (12.8)	20 (51.3)	14 (35.9)			3.76	0.67	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

4. ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ

ตารางที่ ข-4 ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้านกระบวนการ ให้บริการ		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. กระบวนการ จัดการเรียนการ สอนมีคุณภาพ	มช.	15 (14.6)	66 (64.1)	18 (17.5)		4 (3.9)	3.85	0.81	มาก	1
	พายัพ	3 (7.7)	26 (66.7)	8 (20.5)		2 (5.1)	3.76	0.61	มาก	2
2. มีการให้ คำแนะนำและ ดูแลเอาใจใส่ ระหว่าง การศึกษา	มช.	19 (18.4)	26 (25.2)	47 (45.6)		4 (3.9)	3.45	1.05	มาก	2
	พายัพ	13 (33.3)	12 (30.8)	8 (20.5)		5 (12.8)	3.79	1.13	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. ปัจจัยด้านบุคลากร

ตารางที่ ข-5 ปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตร
ผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้าน บุคลากร	ความสำคัญ						ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด				
1. อาจารย์มี ความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาที่สอน เป็นอย่างดี	มช.	23 (22.3)	70 (68.0)	10 (9.7)			4.12	0.55	มาก	2
	พายัพ	25 (64.1)	12 (30.8)	2 (5.1)			4.67	0.68	มากที่สุด	1
2. อาจารย์มี คุณภาพและมีการ ดูแลเอาใจใส่ นักศึกษา	มช.	40 (38.8)	42 (40.8)	17 (16.5)	4 (3.9)		4.15	0.83	มาก	1
	พายัพ	11 (28.2)	15 (38.5)	12 (30.8)	1 (2.6)		3.95	0.89	มาก	2
3. เจ้าหน้าที่ให้ การบริการด้วย ความเต็มใจ รวดเร็ว	มช.	29 (28.2)	46 (44.7)	25 (24.3)	3 (2.9)		3.95	0.89	มาก	3
	พายัพ	7 (17.9)	19 (48.7)	6 (15.4)	7 (17.9)		3.67	0.98	มาก	3

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6. ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ

ตารางที่ ข-6 ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้าน ลักษณะทางกายภาพ		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. มีสภาพแวดล้อม ที่สะอาดร่มรื่น สวยงามน่าอยู่	มช.	20 (19.4)	36 (35.0)	44 (42.7)	3 (2.9)		3.67	0.89	มาก	4
	พายัพ	12 (30.8)	18 (46.2)	6 (15.4)	3 (7.7)		4.00	0.89	มาก	3
2. มีสื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัย	มช.	19 (18.4)	62 (60.2)	17 (16.5)	5 (4.9)		3.92	0.74	มาก	2
	พายัพ	17 (43.6)	22 (56.4)				4.44	0.50	มากที่สุด	1
3. มีเครือข่าย คอมพิวเตอร์ที่มี ประสิทธิภาพและ เพียงพอ	มช.	28 (27.2)	31 (30.1)	37 (35.9)	3 (2.9)	4 (3.9)	3.74	1.02	มาก	3
	พายัพ	12 (30.8)	10 (25.6)	15 (38.5)	2 (5.1)		3.82	0.94	มาก	4
4. ห้องสมุดมี หนังสือมากมาย และทันสมัย	มช.	25 (24.3)	62 (60.2)	16 (15.5)			4.09	0.63	มาก	1
	พายัพ	11 (28.2)	28 (71.8)				4.28	0.46	มากที่สุด	2

ที่มา: จากการศึกษา

7. ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ตารางที่ ข-7 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ปัจจัยด้านการ ประชาสัมพันธ์		ความสำคัญ					ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล	อันดับ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
7.1 สถานศึกษามี การประชาสัมพันธ์ หลักสูตรที่ดี มีเนื้อหาน่าสนใจ	มช.	14 (13.6)	77 (74.8)	6 (5.8)	2 (1.9)	4 (3.9)	3.92	0.79	มาก	1
	พายัพ	28 (27.2)	31 (30.1)	37 (35.9)			4.10	0.68	มาก	1

ที่มา: จากการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสำหรับบุคคลธรรมดาของธนาคารพาณิชย์
จดทะเบียนในประเทศไทย
(ข้อมูล ณ ประจำวันที่ 12 ธันวาคม 2557)

ตารางที่ ค-1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสำหรับบุคคลธรรมดาของธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย ประจำวันที่ 12 ธันวาคม 2557

ลำดับ	ธนาคาร	อัตราดอกเบี้ย 1 ปี
1	ธนาคารกรุงเทพ	1.7500
2	ธนาคารกรุงไทย	1.7500
3	ธนาคารกสิกรไทย	1.7000
4	ธนาคารไทยพาณิชย์	1.7000
5	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	1.7500
6	ธนาคารทหารไทย	1.5000-2.7000
7	ธนาคารยูโอบี	1.7000
8	ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย	2.0000
9	ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย)	1.7500-2.0000
10	ธนาคารชนชาติ	1.7500
11	ธนาคารทีสโก้	2.4000-2.6500
12	ธนาคารเมกะ สากลพาณิชย์	2.0000-2.1000
13	ธนาคารเกียรตินาคิน	2.3500-2.5000
14	ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์	2.8500-2.9500
15	ธนาคารไอซีบีซี (ไทย)	2.7000
16	ธนาคารไทยเครดิตเพื่อรายย่อย	2.9000
17	ธนาคารแห่งประเทศไทย (ไทย)	2.0000-2.2500
ค่าเฉลี่ย		1.94

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2557

(http://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/interstrate/_layouts/application/interest_rate/IN_Rate.aspx)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นางสาวชนกนันท์ ตาจันทร์ดี

วัน เดือน ปี เกิด 9 ธันวาคม พ.ศ. 2531

ประวัติการศึกษา ปีการศึกษา 2554 วิทยาศาสตร์บัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน พ.ศ. 2554-ปัจจุบัน พนักงานปฏิบัติงาน คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved